

Optimus mineraal

TABELLENBROCHURE MESTBELEID 2026

(7 augustus 2026)

7 augustus 2026

Tabel 1

Wanneer mest uitrijden

Voor dierlijke mest en zuiveringsslib zijn er verschillende uitrijperiodes. Bepalend voor die verschillen zijn de mestsoort, de grondsoort en of er sprake is van grasland of bouwland. U mag niet uitrijden als de bodem bevroren, besneeuwd of met water verzadigd is. Ook mag u geen mest gebruiken als de bodem wordt bevoeid, beregend of geïnfiltreerd.

Zuiveringsslib met niet meer dan 70 gram stikstof per kilogram droge stof mag u onder voorwaarden het hele jaar gebruiken. Meer informatie vindt u op onze website. Op onze website vindt u ook de uitrijregels voor compost, overige organische mest, EG-mest, overige anorganische mest en kalkmestsoorten.

Grasland				Bouwland			
Drijfmest en vloeibaar zuiveringsslib		Vaste mest en steekvast zuiveringsslib		Drijfmest en vloeibaar zuiveringsslib		Vaste mest en steekvast zuiveringsslib	
Zand- en lössgrond	Klei- en veengrond	Zand- en lössgrond	Klei- en veengrond	Zand- en lössgrond	Klei- en veengrond	Zand- en lössgrond	Klei- en veengrond
Januari		****	***			* / ****	
Februari							
Maart				*****	*****		
April							
Mei							
Juni							
Juli							
Augustus				**	**		
September				**	**	*	
Oktober						*	
November						*	
December			***			*	

Uitrijden verboden
 Uitrijden toegestaan

- * Bij de aanplant van plantsoen- en fruitbomen mag u vaste dierlijke mest en steekvast zuiveringsslib op bouwland op zand- en lössgrond het hele jaar gebruiken.
- ** Drijfmest en vloeibaar zuiveringsslib op bouwland mag u op alle grondsoorten van 1 augustus tot en met 15 september uitrijden als:
- u uiterlijk 15 september winterkoolzaad zaait voor zaadwinning in het volgende jaar of;
 - u uiterlijk 15 september een groenbemester inzaait of plant die minimaal 8 weken blijft staan voordat het vernietigd wordt of;
 - u in het aansluitende najaar bollen plant.
- *** Rijdt u vaste storrige mest uit op klei- en veengrond op grasland? Dan mag u uitrijden van 1 december tot en met 15 september.
- **** Rijdt u vaste storrige mest uit op grasland of bouwland op zand- en lössgrond? Dan mag u uitrijden van 1 januari tot en met 31 augustus.
- ***** Teelt u een vroeg gewas? Dan mag u uitrijden vanaf 16 februari. U meldt dit via Mijn percelen. De lijst met vroege gewassen vindt u op onze website: www.rvo.nl/gewascodelijst.

Tabel 2

Stikstof landbouwgrond

Waarvoor gebruiken?

U gebruikt de forfaits (wettelijke normen) in dit document bij het berekenen van uw stikstofgebruiksruimte. Dit is de hoeveelheid stikstof uit alle soorten mest, die u mag gebruiken op uw bedrijf.

Hoe gebruiken?

Elk gewas of gewasgroep heeft per grondsoort een norm. U rekent met deze normen uit hoeveel stikstof u mag gebruiken voor elk gewas dat u teelt, en telt dit bij elkaar op. De uitkomst is uw stikstofgebruiksruimte.

De som die u maakt voor elk gewas ziet er zo uit:

$$\frac{\text{aantal hectare landbouwgrond van het gewas op 15 mei}}{\text{norm van het gewas en grondsoort}}$$

Normen voor volgteelt

Teelt u na de eerste teelt (het gewas dat u teelt op 15 mei) een ander gewas? Dan rekent u voor elke volgteelt nog een keer de norm van dat gewas. Staat in de tabel een aparte norm voor een volgteelt? Dan gebruikt u die voor elke volgteelt.

Dit geldt niet voor gewassen waar 'meermalige oogst' is vermeld. Voor deze gewassen geldt de norm het hele jaar en niet voor elke teelt.

Voor sommige gewassen telt u de norm mee in het jaar van oogsten. Dit zijn wintertarwe, wintergerst, tricale, winterrogge en haver (de gewassen met voetnoot 5).

Volgteelt na maïs

Teelt u na maïs een groenbemester, tijdelijk grasland of een verplicht vanggewas? Dan mag u voor deze volgteelt geen extra norm rekenen (zie voetnoot 2 en 6, en tabel 3).

Beweiden of volledig maaien?

U bepaalt in 1x voor uw hele bedrijf of uw grasland wordt gezien als grasland met beweiden of grasland met volledig maaien. Onder grasland met volledig maaien valt ook grasland, waarop u jongvee weidt van runderen niet ouder dan twee jaar. Het aantal stuks jongvee in de wei is kleiner dan het aantal ouderdieren op uw bedrijf. U mag er ook hobbydieren op weiden.

Winterteelt

Voor gewassen met 'winterteelt' mag u de hele norm in het jaar van inzaai, planten of poten gebruiken. Gebruikt u een deel van de norm in het tweede jaar? Dan is dat maximaal de hoeveelheid die staat bij 'waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)'.

Mengteelt en onderzaai

Bij mengteelt gebruikt u de norm van het gewas dat de meeste winst oplevert. Bij onderzaai gebruikt u de norm van het hoofdgewas. Kunt u na de oogst van het hoofdgewas het ondergewas oogsten? Dan mag u ook voor dit ondergewas de norm meetellen.

Graszaad

Teelt u graszaad en krijgt u in het voorjaar of najaar nog een voedersnede? Dan kunt u het perceel in deze periodes als grasland zien. U rekent naast de norm voor graszaad ook met de norm voor tijdelijk grasland.

Aardappelrassen hoge of lage norm

Voor aardappelrassen is er een hoge of lage norm. Welke u gebruikt hangt af van uw aardappelras. De overzichten van aardappelrassen staan in tabel 2c en 2d. Staat uw aardappelras niet in deze overzichten? Dan gebruikt u de norm voor 'consumptieaardappelrassen overig' of 'pootaardappelrassen overig'. De normen staan op de volgende pagina.

Fritesaardappelen op klei

Voor fritesaardappelen uit tabel 2a die u teelt op klei zijn er hogere normen. Die horen bij de regeling stikstofdifferentiatie. Daarvoor moet u zich eerst aanmelden. De voorwaarden hiervan vindt u op onze website.

Gewas	Klei 2026	Noordelijk ¹⁰ , westelijk ¹¹ en centraal ¹² zand 2026	Zuidelijk zand ¹³ 2026	Löss ⁴ 2026	Veen 2026
Grasland (kg N per ha per jaar)					
Grasland met beweiden	345	250 ¹⁴	250 ¹⁴	250 ¹⁴	265
Grasland met volledig maaien ¹	385	320 ¹⁴	320 ¹⁴	320 ¹⁴	300
Tijdelijk grasland² (kg N per ha per periode)					
van 1 januari tot minstens 15 april	60	50	50	50	50
van 1 januari tot minstens 15 mei ³	110	90	90	90	90
van 1 januari tot minstens 15 augustus ³	250	210	210	210	210
van 1 januari tot minstens 15 september ³	280	235	235	235	235
van 1 januari tot minstens 15 oktober ³	310	250	250	250	265
vanaf 15 april tot minstens 15 oktober	310	250	250	250	265
vanaf 15 mei tot minstens 15 oktober	280	235	235	235	235
vanaf 15 augustus tot minstens 15 oktober	95	80	80	80	80
vanaf 15 september tot minstens 15 oktober	30	25	25	25	25
vanaf 15 oktober	0	0	0	0	0
Akkerbouwgewassen (kg N per ha per teelt)					
Consumptieaardappelrassen hoge norm (zie tabel 2c)	275	260 ¹⁵	208 ¹⁵	204 ¹⁵	270
Consumptieaardappelrassen overig	250	235 ¹⁵	188 ¹⁵	184 ¹⁵	245
Consumptieaardappelrassen lage norm (zie tabel 2c)	225	210 ¹⁵	168 ¹⁵	164 ¹⁵	220
Consumptieaardappel, vroeg (loofvernietiging voor 15 juli)	120	120 ¹⁵	96 ¹⁵	96 ¹⁵	120
Pootaardappelrassen hoge norm (zie tabel 2d)	140	140	140	140	140
Pootaardappelrassen overig	120	120	120	120	120
Pootaardappelrassen lage norm (zie tabel 2d)	100	100	100	100	100
Pootaardappelen, uitgroei teelt (loofvernietiging na 15 augustus)	180	165	165	165	170
Zetmeelaardappelen	240	230 ¹⁵	184 ¹⁵	184 ¹⁵	230
Suikerbieten	150	145	116	116	145
Cichorei	70	70	70	70	70
Voederbieten	165	165	132	132	165
Wintertarwe ⁵	245	160	160	190	160
Zomertarwe	150	140	140	140	140

Gewas	Klei 2026	Noordelijk ¹⁰ , westelijk ¹¹ en centraal ¹² zand 2026	Zuidelijk zand ¹³ 2026	Löss ⁴ 2026	Veen 2026
Wintergerst ⁵	140	140	140	140	140
Zomergerst	80	80	80	80	80
Triticale ⁵	160	150	120	120	150
Winterrogge ⁵	140	140	140	140	140
Haver ⁵	100	100	100	100	100
Maïs ⁶	185	140 ¹⁶	112 ¹⁶	112 ¹⁶	150
Luzerne, eerste jaar	40	40	40	40	40
Luzerne, volgende jaren	0	0	0	0	0
Gras voor industriële verwerking (inzaai in september en eerste jaar)	30	25	25	25	25
Gras voor industriële verwerking (inzaai voor 15 mei en volgende jaren)	310	250	250	250	265
Graszaad, Engels raaigras, 1e jaars	165	150	120	120	155
Graszaad, Engels raaigras, overjarig	200	185	148	148	190
Graszaad, rietzwenkgras	140	130	104	104	135
Graszaad, rietzwenkgras, volgteelt	60	50	40	40	55
Graszaad, veldbeemd	130	100	80	80	105
Graszaad, veldbeemd, volgteelt	60	50	40	40	55
Graszaad, roodzwenkgras, 1e jaars	85	75	60	60	80
Graszaad, roodzwenkgras, 1e jaars, volgteelt	35	35	28	28	35
Graszaad, roodzwenkgras, overjarig	115	105	84	84	110
Graszaad, roodzwenkgras, overjarig, volgteelt	45	45	36	36	45
Graszaad, westerwolds	110	100	80	80	105
Graszaad, Italiaans	130	120	96	96	125
Graszaad, overig	90	80	64	64	85
Graszaad, overig, volgteelt	45	45	36	36	45
Graszoden	340	340	272	272	340
Ui, overig	120	120	120	120	120
Zaaiui	170	120	120	120	120
Winterui, 2e jaars plantui	170	155	124	124	160
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt) ¹⁸	130	120	96	96	125
Blauwmaanzaad	110	100	80	80	105

Gewas	Klei 2026	Noordelijk¹⁰, westelijk¹¹ en centraal¹² zand 2026	Zuidelijk zand¹³ 2026	Löss⁴ 2026	Veen 2026
Karwij	150	140	112	112	145
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	90	80	64	64	85
Koolzaad, winter	205	190	152	152	195
waarvan ten hoogste voor 31/12 (winterteelt)	45	45	36	36	45
Koolzaad, zomer	120	120	96	96	120
Vlas	70	70	56	56	70
Akkerbouwgewassen, overig	200	185	148	148	190

Bladgewassen (kg N per ha per teelt)

Spinazie, 1e teelt	260	190	152	152	200
Spinazie, volgteelt	185	145	116	116	150
Slasoorten, 1e teelt	180	165	132	132	170
Slasoorten, volgteelt	105	105	84	84	105
Andijvie, 1e teelt	180	170	136	136	170
Andijvie, volgteelt	90	90	72	72	90
Selderij, bleek/groen	200	185	148	148	190
Prei	245	225	180	180	235
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	100	90	72	72	95
Bladgewassen, overig, eenmalige oogst	150	140	112	112	145
Bladgewassen, overig, meermalige oogst	275	250	200	200	260

Koolgewassen (kg N per ha per teelt)

Spruitkool	290	265	212	212	275
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	50	50	40	40	50
Witte kool	320	290	232	232	305
Rode kool	285	260	208	208	270
Savooiekool	285	260	208	208	270
Spitskool	285	260	208	208	270
Bloemkool	230	210	168	168	220
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	120	110	88	88	115
Broccoli	270	235	188	188	245

Gewas	Klei 2026	Noordelijk ¹⁰ , westelijk ¹¹ en centraal ¹² zand 2026	Zuidelijk zand ¹³ 2026	Löss ⁴ 2026	Veen 2026
Chinese kool	180	155	124	124	160
Boerenkool	170	155	124	124	160
Paksoi	180	165	132	132	170
Raapstelen	140	130	104	104	135
Kruiden (kg N per ha per teelt)					
Kruiden, bladgewas, eenmalige oogst	150	140	112	112	145
Kruiden, bladgewas, meermalig oogsten	275	250	200	200	260
Kruiden, wortelgewassen	200	185	148	148	190
Kruiden, zaadgewassen	100	90	72	72	95
Vruchtgewassen (kg N per ha per teelt)					
Aardbei (wachtbed, vermeerdering)	120	110	88	88	115
Aardbei (productie)	170	155	124	124	160
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	80	70	56	56	75
Komkommerachtigen (augurk, courgette, meloen, pompoen)	190	175	140	140	180
Suikermaïs	200	185	148	148	190
Stam/stokboon, vers	120	110	88	88	115
Landbouwstambonen, rijp zaad	135	135	108	108	135
Veld- en tuinbonen, vers + rijp zaad	50	50	40	40	50
Tuinbonen, vers/peulen	75	75	75	75	75
Erwt, vers + rijp zaad	30	30	30	30	30
Peul	90	85	68	68	85
Stengel/knol/wortelgewassen (kg N per ha per teelt)					
Asperge (excl. opkweek)	85	75	60	60	80
Knolselderij	200	185	148	148	190
Knolvenkel/venkel	180	165	132	132	170
Koolraap	170	155	124	124	160
Koolrabi	180	165	132	132	170
Kroten/rode bieten	185	170	136	136	175
Winterpeen/waspeen	110	110	110	110	110

Gewas	Klei 2026	Noordelijk¹⁰, westelijk¹¹ en centraal¹² zand 2026	Zuidelijk zand¹³ 2026	Löss⁴ 2026	Veen 2026
Bospeen	50	50	50	50	50
Rabarber	250	230	184	184	240
Radijs	80	80	64	64	80
Schorseneer	170	170	170	170	170
Witlof	100	100	100	100	100
Stengel/knol/wortelgewassen, overig	200	185	148	148	190

Groenbemesters (kg N per ha per teelt)

Niet-vlinderbloemige groenbemesters ^{7a}	60	50	50	50	60
Vlinderbloemige groenbemesters	0	0	0	0	0
Graszaadstoppel ter vernietiging in najaar of vroege voorjaar ^{7b}	60	50	50	50	60

Bloembollengewassen⁵ (kg N per ha per teelt)

Acidantha	255	240	240	240	240
Anemone coronaria	130	125	125	125	125
Fritillaria imperialis	135	130	130	130	130
Hyacint	220	210	210	210	210
Iris, grofbolig	170	160	160	160	160
Iris, fijnbolig	140	135	135	135	135
Krokus, grote gele	175	165	165	165	165
Krokus, overig	90	85	85	85	85
Narcis	145	140	140	140	140
Tulp	200	190	190	190	190
Dahlia	110	105	105	105	105
Gladiool, pitten	260	245	245	245	245
Gladiool, kralen	190	180	180	180	180
Knolbegonia	150	145	145	145	145
Lelie	155	145	145	145	145
Zantedeschia	120	120	120	120	120
Bloembollengewassen, overig	165	155	155	155	155

Gewas	Klei 2026	Noordelijk ¹⁰ , westelijk ¹¹ en centraal ¹² zand 2026	Zuidelijk zand ¹³ 2026	Löss ⁴ 2026	Veen 2026
Fruitteeltgewassen (kg N per ha per jaar)					
Appel	175	165	165	165	165
Blauwe bes	100	95	95	95	95
Braam	150	140	140	140	140
Framboos	150	140	140	140	140
Kers	175	165	165	165	165
Peer	175	165	165	165	165
Pruim	175	165	165	165	165
Rode bes	150	140	140	140	140
Wijnbouw	100	95	95	95	95
Zwarte bes	175	165	165	165	165
Buitenbloemen (kg N per ha per teelt)					
Buitenbloemen hoge norm ⁸	200	200	200	200	200
Buitenbloemen overig	150	150	150	150	150
Tagetes	90	80	80	80	90
Boomkwekerijgewassen (kg N per ha per jaar)					
Laanbomen: onderstammen	40	40	40	40	40
Laanbomen: spillen	90	90	90	90	90
Laanbomen: opzetters	115	115	115	115	115
Sierheesters	75	75	75	75	75
Coniferen (inclusief kerstsparren en dennen)	80	80	80	80	80
Rozen (inclusief zaailingen, onderstammen)	70	70	70	70	70
Bos- en Haagplantsoen	95	95	95	95	95
Vaste planten	175	175	175	175	175
Vruchtbomen: onderstammen	30	30	30	30	30
Vruchtbomen: moerbomen	110	110	110	110	110
Vruchtbomen, overig	135	105	105	105	105
Trek- en besheesters	80	80	80	80	80
Snijgroen	95	95	95	95	95

Gewas	Klei 2026	Noordelijk ¹⁰ , westelijk ¹¹ en centraal ¹² zand 2026	Zuidelijk zand ¹³ 2026	Löss ⁴ 2026	Veen 2026
Ericaceae	70	70	70	70	70
Buxus	95	95	95	95	95
Bosbouw (kg N per ha per jaar)					
Snelgroeïende houtsoorten voor biomassaproductie	90	90	90	90	90
Vaste norm op bedrijfsniveau⁹ (kg N per ha per jaar)					
Vaste norm	110	110	110	110	110

1. Onder grasland met volledig maaïen valt ook grasland waar uitsluitend jongvee van runderen niet ouder dan twee jaar wordt geweid, voor zover het aantal stuks jongvee in de wei niet groter is dan het aantal op het bedrijf gehouden ouderdieren. Daarnaast mogen hobbymatig gehouden dieren worden geweid.
2. De normen gelden niet voor tijdelijk grasland dat aansluit op mais.
3. Deze gebruiksnormen zijn alleen van toepassing voor zover ze zijn toegestaan binnen de regels van het Besluit activiteiten leefomgeving.
4. De gebruiksnormen die onder Löss zijn vermeld gelden alleen als het grond betreft die is ontstaan in eolisch materiaal en binnen 80 cm van het maaiveld voor meer dan de helft bestaat uit leem (fractie kleiner dan 50 µm). Voor de overige lössgronden gelden de gebruiksnormen die onder Zand zijn vermeld.
5. De gebruiksnorm wordt volledig toegerekend aan het jaar van oogsten.
6. De normen voor maïs zijn inclusief de norm van de daarop aansluitend geteelde groenbemesters. De normen voor groenbemesters gelden dus niet wanneer deze aansluiten op mais.
- 7a U mag de norm alleen gebruiken wanneer u de groenbemester voor 1 september aansluitend op granen, graszaad of koolzaad teelt en niet voor 1 februari in het opvolgende kalenderjaar vernietigt.
Voor zand- of lössgrond geldt: Teelt u de groenbemester na graan of koolzaad? Dan mag u rekenen met 100% van de stikstofgebruiksnorm. Teelt u de groenbemester na gras op bouwland? Dan mag u voor de groenbemester 50% van de stikstofgebruiksnorm gebruiken.
U mag de norm ook toepassen bij groene braak, dan gelden de periodes niet.
- 7b U mag deze norm alleen toepassen als:
 - de groenbemester op klei-, löss- of veengrond vóór 16 september wordt geteeld en na 1 december wordt geplөгd.
 - de groenbemester op kleigrond vóór 16 september wordt geteeld en aantoonbaar tenminste 8 weken blijft staan. Of;
 - de groenbemester minimaal 10 weken in het groeiseizoen wordt geteeld en u aansluitend een volggewas teelt.
- 8 Voor de volgende buitenbloemen geldt de hoge norm: Alchemilla mollis, Carthamus, Gypsophila paniculata, Lymonium, Lysimachia, Paeonia, Solidago en Veronica.
- 9 Deze vaste norm op bedrijfsniveau geldt als het gewogen gemiddelde van de hoeveelheid stikstof van alle op de tot het bedrijf behorende oppervlakte landbouwgrond geteelde gewassen of gewasgroepen uit tabel 1 op het bedrijf in dat kalenderjaar ten minste 100 kg N/ha en ten hoogste 110 kg N/ha bedraagt.
- 10 Zandgronden in de provincies Friesland, Groningen en Drenthe.
- 11 Zandgronden in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en Zeeland.
- 12 Zandgronden in de provincies Overijssel, Gelderland en Utrecht.
- 13 Zandgronden in de provincies Limburg en Noord-Brabant
- 14 Vernieuwt u grasland in de periode van 1 juni t/m 31 augustus? Dan mag u 50 kilogram minder stikstof per hectare gebruiken.
- 15 Vernietigt u grasland en teelt u direct daarna consumptieaardappelen of fabrieksaardappelen (zetmeelaardappelen)? Dan mag u 65 kilogram minder stikstof gebruiken per hectare die u scheurt.
- 16 Vernietigt u grasland en teelt u direct daarna mais? Dan mag u 65 kilogram minder stikstof gebruiken per hectare die u vernietigt.
- 17 De gronden in deze categorie liggen allemaal in NV-gebieden. De cijfers in deze tabel zijn daarom niet meer van toepassing. U gebruikt Tabel 2G.
- 18 Deze norm geldt alleen als het gewas is geplant of gezaaid voor 31/12 in het jaar voorafgaand aan de oogst.

Tabel 2a

Stikstofdifferentiatie fritesaardappelen

Accord	Challenger	Fontane	Lady Olympia	Ramos	Spirit
Agria	Daisy	Fresco	Marijke	Remarka	Ukama
Amora	Dolce Vita	Frieslander	Maritiema	Russet Burbank	Umatilla Russet
Anosta	Donald	Innovator	Markies	Sagitta	Van Gogh
Arcade	Felsina	Kennebec	Miranda	Santana	Victoria
Asterix	Fianna	Lady Amarilla	Miriam	Shepody	Zorba
Bintje	Florida	Lady Blanca	Premiere	Sinora	

Fritesaardappelen op klei

Voor fritesaardappelen die worden geteeld op klei zijn er hogere stikstofgebruiksnormen. Die horen bij de regeling stikstofdifferentiatie. Daarvoor moet u zich eerst aanmelden. De voorwaarden hiervan vindt u op onze website op de pagina [Stikstofdifferentiatie](#).

Tabel 2b

Equivalente maatregel hogere opbrengsten

Als u gebruik maakt van deze equivalente maatregel, en u voldoet aan de voorwaarden, dan mag u een extra stikstofgebruiksnorm gebruiken. In deze tabel vindt u de toegestane verhoging per gewas, afhankelijk van de gemiddelde opbrengst van het totale areaal van het gewas in de 3 voorafgaande jaren.

U vindt alle voorwaarden op www.rvo.nl/equivalente-maatregelen.

Gewas	Gemiddelde gewasopbrengst in ton per hectare in de 3 voorafgaande jaren	Toegestane verhoging stikstofgebruiksnorm in kilogram per hectare per jaar
Suikerbieten	55 tot 65	5
	65 tot 75	15
	75 tot 85	30
	85 of meer	35
Consumptieaardappelen	50 tot 55	5
	55 tot 60	15
	60 tot 65	25
	65 of meer	30
Wintertarwe	9 tot 10	5
	10 tot 11	20
	11 of meer	25
Zomertarwe	8 tot 9	10
	9 tot 10	15
	10 of meer	20
Wintergerst	9 tot 10	10
	10 tot 11	15
	11 of meer	20

Zomergerst		
	7 tot 8	0
	8 tot 9	15
	9 of meer	15
Pootaardappelen		
	35 tot 40	5
	40 tot 45	15
	45 tot 51	25
	51 of meer	30
Zetmeelaardappelen		
	45 of meer	5
Bloemkool		
	26 tot 31	0
	31 tot 36	10
	36 of meer	15
Broccoli		
	10 tot 12	0
	12 tot 14	5
	14 of meer	10
Slasoorten, 1^e teelt		
	41 tot 50	0
	50 tot 60	15
	60 of meer	20
Prei		
	35 tot 40	0
	40 tot 45	15
	45 of meer	20
Spinazie, 1^e teelt		
	25 tot 30	5
	30 tot 35	10
	35 of meer	25

Andijvie, 1e teelt		
	42,5 tot 47,5	10
	47,5 tot 52,5	20
	52,5 of meer	25
Winterpeen/waspeen		
	85 tot 95	0
	95 tot 105	10
	105 of meer	20
Zaaiui		
	55 tot 65	5
	65 tot 75	20
	75 of meer	30
Mais, bedrijven met en zonder derogatie		
	40 tot 50	15
	50 tot 60	45
	60 of meer	60

Tabel 2c

Consumptieaardappelen hoge of lage norm

Consumptieaardappelrassen hoge norm

Adora	Innovator	Miranda
Annabelle	Inova	Ramos
Bintje	Jaerla	Redstar
Carlita	Lady Blanca	Sante
Courage	Lady Olympia	Satellite
Donata	Lady Rosetta	Victoria
Draga	Liseta	VR 808
Felsina	Maritiema	Zorba
Fontane	Marlen	

Consumptieaardappelrassen lage norm

Agria	Eigenheimer	Mozart
Allure	El Paso	Producent
Alpha	Futura	Remarka
Aprilia	Gloria	Rodeo
Asterix	Irene	Safari
Aziza	Maradonna	Saphire
Ballys	Markies	Simply Red
Baraka	Milva	Spirit
Bartina	Minerva	Terra Gold
Cesar	Mondial	Ukama
Dore	Morene	Vision

Tabel 2d

Pootaardappelen hoge of lage norm

Pootaardappelrassen hoge norm

Adora	Inova	Prior
Agata	Jaerla	Rikea
Annabelle	Junior	Romano
Arinda	Lady Rosetta	Satellite
Berber	Lady Olympia	Sirco
Binella	Leyla	Sirtema
Climax	Linzer Delikatess	Sofia (AR 93-272)
Donald	Miriam	Tresor
Elisabeth	Orinana	Ukama
Fontane	Premiere	
Gloria	Primura	

Pootaardappelrassen lage norm

Arcade	Florijn	Rodeo
Astarte	Kardal	Saphire
Asterix	Karnico	Sifra
Baraka	Maradonna	Simply Red
Bartina	Mondial	Spirit
Diamant	Morene	Van Gogh
Dolce Vita	Mozart	Vebesta
Elles	Picasso	Vento
Elvira	Remarka	Voyager
Everest	Resonant	

Tabel 2g

Stikstof landbouwgrond in NV-gebied

Waar gebruiken?

U gebruikt dit document voor percelen in een met nutriënten verontreinigd gebied (NV-gebied). Vanaf 1 januari 2025 is de stikstofgebruiksnorm in deze gebieden 20% lager dan in de rest van Nederland. In Mijn percelen ziet u of uw grond in NV-gebied ligt.

Waarvoor gebruiken?

U gebruikt de forfaits (wettelijke normen) in dit document bij het berekenen van uw stikstofgebruiksruijmt. Dit is de hoeveelheid stikstof uit alle soorten mest, die u mag gebruiken op uw bedrijf.

Hoe gebruiken?

Elk gewas of gewasgroep heeft per grondsoort een norm. U rekent met deze normen uit hoeveel stikstof u mag gebruiken voor elk gewas dat u teelt, en telt dit bij elkaar op. De uitkomst is uw stikstofgebruiksruijmt. De som die u maakt voor elk gewas ziet er zo uit:

$$\frac{\text{aantal hectare landbouwgrond van het gewas op 15 mei}}{\text{norm van het gewas en grondsoort}}$$

Normen voor volgteelt

Teelt u na de eerste teelt (het gewas dat u teelt op 15 mei) een ander gewas? Dan rekent u voor elke volgteelt nog een keer de norm van dat gewas. Staat in de tabel een aparte norm voor een volgteelt?

Dan gebruikt u die voor elke volgteelt. Dit geldt niet voor gewassen waar 'meermalige oogst' is vermeld. Voor deze gewassen geldt de norm het hele jaar en niet voor elke teelt. Voor sommige gewassen telt u de norm mee in het jaar van oogsten. Dit zijn wintertarwe, wintergerst, tritcale, winterrogge en haver (de gewassen met voetnoot 5).

Volgteelt na maïs

Teelt u na maïs een groenbemester, tijdelijk grasland of een verplicht vanggewas? Dan mag u voor deze volgteelt geen extra norm rekenen (zie voetnoot 2 en 6, en tabel 3).

Beweiden of volledig maaïen?

U bepaalt in 1x voor uw hele bedrijf of uw grasland wordt gezien als grasland met beweiden of grasland met volledig maaïen. Onder grasland met volledig maaïen valt ook grasland, waarop u jongvee weidt van runderen niet ouder dan twee jaar. Het aantal stuks jongvee in de wei is kleiner dan het aantal ouderdieren op uw bedrijf. U mag er ook hobbydieren op weiden.

Winterteelt

Voor gewassen met 'winterteelt' mag u de hele norm in het jaar van inzaai, planten of poten gebruiken. Gebruikt u een deel van de norm in het tweede jaar? Dan is dat maximaal de hoeveelheid die staat bij 'waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)'.

Mengteelt en onderzaai

Bij mengteelt gebruikt u de norm van het gewas dat de meeste winst oplevert. Bij onderzaai gebruikt u de norm van het hoofdgewas. Kunt u na de oogst van het hoofdgewas het ondergewas oogsten? Dan mag u ook voor dit ondergewas de norm meetellen.

Graszaad

Teelt u graszaad en krijgt u in het voorjaar of najaar nog een voedersnede? Dan kunt u het perceel in deze periodes als grasland zien. U rekent naast de norm voor graszaad ook met de norm voor tijdelijk grasland.

Aardappelrassen hoge of lage norm

Voor aardappelrassen is er een hoge of lage norm. Welke u gebruikt hangt af van uw aardappelras. De overzichten van aardappelrassen staan in tabel 2c en 2d. Staat uw aardappelras niet in deze overzichten? Dan gebruikt u de norm voor 'consumptieaardappelrassen overig' of 'pootaardappelrassen overig'. De normen staan op de volgende pagina.

Fritesaardappelen op klei

Voor fritesaardappelen uit tabel 2a die u teelt op klei zijn er hogere normen. Die horen bij de regeling stikstofdifferentiatie. Daarvoor moet u zich eerst aanmelden. De voorwaarden hiervan vindt u op onze website.

Gewas	Klei 2026	Noordelijk ¹⁰ , westelijk ¹¹ en centraal ¹² zand 2026	Zuidelijk zand ¹³ 2026	Löss ⁴ 2026	Veen 2026
Grasland (kg N per ha per jaar)					
Grasland met beweiden	276	200 ¹⁴	200 ¹⁴	200 ¹⁴	212
Grasland met volledig maaien ¹	308	256 ¹⁴	256 ¹⁴	256 ¹⁴	240
Tijdelijk grasland² (kg N per ha per periode)					
van 1 januari tot minstens 15 april	48	40	40	40	40
van 1 januari tot minstens 15 mei	88	72	72	72	72
van 1 januari tot minstens 15 augustus	200	168	168	168	168
van 1 januari tot minstens 15 september	224	188	188	188	188
van 1 januari tot minstens 15 oktober	248	200	200	200	212
vanaf 15 april tot minstens 15 oktober	248	200	200	200	212
vanaf 15 mei tot minstens 15 oktober	224	188	188	188	188
vanaf 15 augustus tot minstens 15 oktober	76	64	64	64	64
vanaf 15 september tot minstens 15 oktober	24	20	20	20	20
vanaf 15 oktober	0	0	0	0	0
Akkerbouwgewassen (kg N per ha per teelt)					
Consumptieaardappelrassen hoge norm (zie tabel 2c)	220	208 ¹⁵	166 ¹⁵	163 ¹⁵	216
Consumptieaardappelrassen overig	200	188 ¹⁵	150 ¹⁵	147 ¹⁵	196
Consumptieaardappelrassen lage norm (zie tabel 2c)	180	168 ¹⁵	134 ¹⁵	131 ¹⁵	176
Consumptieaardappel, vroeg (loofvernietiging voor 15 juli)	96	96 ¹⁵	77 ¹⁵	77 ¹⁵	96
Pootaardappelrassen hoge norm (zie tabel 2d)	112	112	112	112	112
Pootaardappelrassen overig	96	96	96	96	96
Pootaardappelrassen lage norm (zie tabel 2d)	80	80	80	80	80
Pootaardappelen, uitgroei teelt (loofvernietiging na 15 augustus)	144	132	132	132	136
Zetmeelaardappelen	192	184 ¹⁵	147 ¹⁵	147 ¹⁵	184
Suikerbieten	120	116	93	93	116
Cichorei	56	56	56	56	56
Voederbieten	132	132	106	106	132
Wintertarwe ⁵	196	128	128	152	128
Zomertarwe	120	112	112	112	112

Gewas	Klei 2026	Noordelijk ¹⁰ , westelijk ¹¹ en centraal ¹² zand 2026	Zuidelijk zand ¹³ 2026	Löss ⁴ 2026	Veen 2026
Wintergerst ⁵	112	112	112	112	112
Zomergerst	64	64	64	64	64
Triticale ⁵	128	120	96	96	120
Winterrogge ⁵	112	112	112	112	112
Haver ⁵	80	80	80	80	80
Maïs	148	112 ¹⁶	90 ¹⁶	90 ¹⁶	120
Luzerne, eerste jaar	32	32	32	32	32
Luzerne, volgende jaren	0	0	0	0	0
Gras voor industriële verwerking (inzaai in september en eerste jaar)	24	20	20	20	20
Gras voor industriële verwerking (inzaai voor 15 mei en volgende jaren)	248	200	200	200	212
Graszaad, Engels raaigras, 1e jaars	132	120	96	96	124
Graszaad, Engels raaigras, overjarig	160	148	118	118	152
Graszaad, rietzwenkgras	112	104	83	83	108
Graszaad, rietzwenkgras, volgteelt	48	40	32	32	44
Graszaad, veldbeemd	104	80	64	64	84
Graszaad, veldbeemd, volgteelt	48	40	32	32	44
Graszaad, roodzwenkgras, 1e jaars	68	60	48	48	64
Graszaad, roodzwenkgras, 1e jaars, volgteelt	28	28	22	22	28
Graszaad, roodzwenkgras, overjarig	92	84	67	67	88
Graszaad, roodzwenkgras, overjarig, volgteelt	36	36	29	29	36
Graszaad, westerwolds	88	80	64	64	84
Graszaad, Italiaans	104	96	77	77	100
Graszaad, overig	72	64	51	51	68
Graszaad, overig, volgteelt	36	36	29	29	36
Graszoden	272	272	218	218	272
Ui, overig	96	96	96	96	96
Zaaiui	136	96	96	96	96
Winterui, 2e jaars plantui	136	124	99	99	128
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt) ¹⁷	104	96	77	77	100
Blauwmaanzaad	88	80	64	64	84

Gewas	Klei 2026	Noordelijk¹⁰, westelijk¹¹ en centraal¹² zand 2026	Zuidelijk zand¹³ 2026	Löss⁴ 2026	Veen 2026
Karwij	120	112	90	90	116
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	72	64	51	51	68
Koolzaad, winter	164	152	122	122	156
waarvan ten hoogste voor 31/12 (winterteelt)	36	36	29	29	36
Koolzaad, zomer	96	96	77	77	96
Vlas	56	56	45	45	56
Akkerbouwgewassen, overig	160	148	118	118	152

Bladgewassen (kg N per ha per teelt)

Spinazie, 1e teelt	208	152	122	122	160
Spinazie, volgteelt	148	116	93	93	120
Slasoorten, 1e teelt	144	132	106	106	136
Slasoorten, volgteelt	84	84	67	67	84
Andijvie, 1e teelt	144	136	109	109	136
Andijvie, volgteelt	72	72	58	58	72
Selderij, bleek/groen	160	148	118	118	152
Prei	196	180	144	144	188
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	80	72	58	58	76
Bladgewassen, overig, eenmalige oogst	120	112	90	90	116
Bladgewassen, overig, meermalige oogst	220	200	160	160	208

Koolgewassen (kg N per ha per teelt)

Spruitkool	232	212	170	170	220
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	40	40	32	32	40
Witte kool	256	232	186	186	244
Rode kool	228	208	166	166	216
Savooiekool	228	208	166	166	216
Spitskool	228	208	166	166	216
Bloemkool	184	168	134	134	176
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	96	88	70	70	92
Broccoli	216	188	150	150	196

Gewas	Klei 2026	Noordelijk ¹⁰ , westelijk ¹¹ en centraal ¹² zand 2026	Zuidelijk zand ¹³ 2026	Löss ⁴ 2026	Veen 2026
Chinese kool	144	124	99	99	128
Boerenkool	136	124	99	99	128
Paksoi	144	132	106	106	136
Raapstelen	112	104	83	83	108
Kruiden (kg N per ha per teelt)					
Kruiden, bladgewas, eenmalige oogst	120	112	90	90	116
Kruiden, bladgewas, meermalig oogsten	220	200	160	160	208
Kruiden, wortelgewassen	160	148	118	118	152
Kruiden, zaadgewassen	80	72	58	58	76
Vruchtgewassen (kg N per ha per teelt)					
Aardbei (wachtbed, vermeerdering)	96	88	70	70	92
Aardbei (productie)	136	124	99	99	128
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	64	56	45	45	60
Komkommerachtigen (augurk, courgette, meloen, pompoen)	152	140	112	112	144
Suikermaïs	160	148	118	118	152
Stam/stokboon, vers	96	88	70	70	92
Landbouwstambonen, rijp zaad	108	108	86	86	108
Veld- en tuinbonen, vers + rijp zaad	40	40	32	32	40
Tuinbonen, vers/peulen	60	60	60	60	60
Erwt, vers + rijp zaad	24	24	24	24	24
Peul	72	68	54	54	68
Stengel/knol/wortelgewassen (kg N per ha per teelt)					
Asperge (excl. opkweek)	68	60	48	48	64
Knolselderij	160	148	118	118	152
Knolvenkel/venkel	144	132	106	106	136
Koolraap	136	124	99	99	128
Koolrabi	144	132	106	106	136
Kroten/rode bieten	148	136	109	109	140
Winterpeen/waspeen	88	88	88	88	88

Gewas	Klei 2026	Noordelijk¹⁰, westelijk¹¹ en centraal¹² zand 2026	Zuidelijk zand¹³ 2026	Löss⁴ 2026	Veen 2026
Bospeen	40	40	40	40	40
Rabarber	200	184	147	147	192
Radijs	64	64	51	51	64
Schorseneer	136	136	136	136	136
Witlof	80	80	80	80	80
Stengel/knol/wortelgewassen, overig	160	148	118	118	152

Groenbemesters (kg N per ha per teelt)

Niet-vlinderbloemige groenbemesters ^{7a}	48	40	40	40	48
Vlinderbloemige groenbemesters	0	0	0	0	0
Graszaadstoppel ter vernietiging in najaar of vroege voorjaar ^{7b}	48	40	40	40	48

Bloembollengewassen⁵ (kg N per ha per teelt)

Acidantha	204	192	192	192	192
Anemone coronaria	104	100	100	100	100
Fritillaria imperialis	108	104	104	104	104
Hyacint	176	168	168	168	168
Iris, grofbolig	136	128	128	128	128
Iris, fijnbolig	112	108	108	108	108
Krokus, grote gele	140	132	132	132	132
Krokus, overig	72	68	68	68	68
Narcis	116	112	112	112	112
Tulp	160	152	152	152	152
Dahlia	88	84	84	84	84
Gladiool, pitten	208	196	196	196	196
Gladiool, kralen	152	144	144	144	144
Knolbegonia	120	116	116	116	116
Lelie	124	116	116	116	116
Zantedeschia	96	96	96	96	96
Bloembollengewassen, overig	132	124	124	124	124

Gewas	Klei 2026	Noordelijk ¹⁰ , westelijk ¹¹ en centraal ¹² zand 2026	Zuidelijk zand ¹³ 2026	Löss ⁴ 2026	Veen 2026
Fruitteeltgewassen (kg N per ha per jaar)					
Appel	140	132	132	132	132
Blauwe bes	80	76	76	76	76
Braam	120	112	112	112	112
Framboos	120	112	112	112	112
Kers	140	132	132	132	132
Peer	140	132	132	132	132
Pruim	140	132	132	132	132
Rode bes	120	112	112	112	112
Wijnbouw	80	76	76	76	76
Zwarte bes	140	132	132	132	132
Buitenbloemen (kg N per ha per teelt)					
Buitenbloemen hoge norm ⁸	160	135	160	160	160
Buitenbloemen overig	120	101	120	120	120
Tagetes	72	61	64	64	72
Boomkwekerijgewassen (kg N per ha per jaar)					
Laanbomen: onderstammen	32	32	32	32	32
Laanbomen: spillen	72	72	72	72	72
Laanbomen: opzetters	92	92	92	92	92
Sierheesters	60	60	60	60	60
Coniferen (inclusief kerstsparren en dennen)	64	64	64	64	64
Rozen (inclusief zaailingen, onderstammen)	56	56	56	56	56
Bos- en Haagplantsoen	76	76	76	76	76
Vaste planten	140	140	140	140	140
Vruchtbomen: onderstammen	24	24	24	24	24
Vruchtbomen: moerbomen	88	88	88	88	88
Vruchtbomen, overig	108	84	84	84	84
Trek- en besheesters	64	64	64	64	64
Snijgroen	76	76	76	76	76

Gewas	Klei 2026	Noordelijk ¹⁰ , westelijk ¹¹ en centraal ¹² zand 2026	Zuidelijk zand ¹³ 2026	Löss ⁴ 2026	Veen 2026
Ericaceae	56	56	56	56	56
Buxus	76	76	76	76	76
Bosbouw (kg N per ha per jaar)					
Snelgroeïende houtsoorten voor biomassaproductie	72	72	72	72	72
Vaste norm op bedrijfsniveau⁹ (kg N per ha per jaar)					
Vaste norm	110	110	110	110	110

1. Onder grasland met volledig maaien valt ook grasland waar uitsluitend jongvee van runderen niet ouder dan twee jaar wordt geweid, voor zover het aantal stuks jongvee in de wei niet groter is dan het aantal op het bedrijf gehouden ouderdieren. Daarnaast mogen hobbymatig gehouden dieren worden geweid.
2. De normen gelden niet voor tijdelijk grasland dat aansluit op mais.
4. De gebruiksnormen die onder Löss zijn vermeld gelden alleen als het grond betreft die is ontstaan in eolisch materiaal en binnen 80 cm van het maaiveld voor meer dan de helft bestaat uit leem (fractie kleiner dan 50 µm). Voor de overige lössgronden gelden de gebruiksnormen die onder Zand zijn vermeld.
5. De gebruiksnorm wordt volledig toegerekend aan het jaar van oogsten.
6. De normen voor mais zijn inclusief de norm van de daarop aansluitend geteelde groenbemesters. De normen voor groenbemesters gelden dus niet wanneer deze aansluiten op mais.
- 7a. U mag de norm alleen gebruiken wanneer u de groenbemester voor 1 september aansluitend op granen, graszaad of koolzaad teelt en niet voor 1 februari in het opvolgende kalenderjaar vernietigt. Voor zand- of lössgrond geldt: Teelt u de groenbemester na graan of koolzaad? Dan mag u rekenen met 100% van de de stikstofgebruiksnorm. Teelt u de groenbemester na gras op bouwland? Dan mag u voor de groenbemester 50% van de stikstofgebruiksnorm gebruiken. U mag de norm ook toepassen bij groene braak, dan gelden de periodes niet.
- 7b. U mag deze norm alleen toepassen als: - de groenbemester op zand-, löss- of veengrond vóór 16 september wordt geteeld en na 1 december wordt geploegd. - de groenbemester op kleigrond vóór 16 september wordt geteeld en aantoonbaar tenminste 8 weken blijft staan. Of; - de groenbemester minimaal 10 weken in het groeiseizoen wordt geteeld en u aansluitend een volggewas teelt.
8. Voor de volgende buitenbloemen geldt de hoge norm: Alchemilla mollis, Carthamus, Gypsophila paniculata, Lymonium, Lysimachia, Paeonia, Solidago en Veronica.
9. Deze vaste norm op bedrijfsniveau geldt als het gewogen gemiddelde van de hoeveelheid stikstof van alle op de tot het bedrijf behorende oppervlakte landbouwgrond geteelde gewassen of gewasgroepen uit tabel 1 op het bedrijf in dat kalenderjaar ten minste 100 kg N/ha en ten hoogste 110 kg N/ha bedraagt.
10. Zandgronden in de provincies Friesland, Groningen en Drenthe.
11. Zandgronden in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en Zeeland.
12. Zandgronden in de provincies Overijssel, Gelderland en Utrecht.
13. Zandgronden in de provincies Limburg en Noord-Brabant.
14. Vernieuwt u grasland in de periode van 1 juni t/m 31 augustus? Dan mag u 50 kilogram minder stikstof per hectare gebruiken.
15. Vernietigt u grasland en teelt u direct daarna consumptieaardappelen of fabrieksaardappelen (zetmeelaardappelen)? Dan mag u 65 kilogram minder stikstof gebruiken per hectare die u vernietigt.
16. Vernietigt u grasland en teelt u direct daarna mais? Dan mag u 65 kilogram minder stikstof gebruiken per hectare die u vernietigt.
17. Deze norm geldt alleen als het gewas is geplant of gezaaid voor 31/12 in het jaar voorafgaand aan de oogst.

Tabel 3

Stikstofbehoefte gewassen

Tabel 3 Stikstofbehoefte gewassen na scheuren van grasland

Als u grasland vernietigt moet u soms direct daarna een stikstof-behoefte gewas telen. Op onze website leest u wanneer dit zo is.

Stikstofbehoefte gewassen die u na het vernietigen van grasland mag telen

Aardappelen	Graszoden	Maïs	Stam- en stokbonen
Aardbei	Hyacint	Meloen	Suikerbiet
Acidanthera	Iris	Muscari	Suikermaïs
Andijvie	Japanse haver	Narcis	Tagetes ¹
Anemone coronaria	Karwij	Paksoi	Triticale
Augurk	Knolbegonia	Plantui, 2e jaars	Tulp
Bleek- en groenselderij	Knolselderij	Pompoen	Vaste planten
Bloemkool	Knolvenkel	Prei	Venkel
Boerenkool	Koolraap	Raapstelen	Voederbiet
Broccoli	Koolrabi	Rabarber	Wintergerst
Buitenbloemen	Koolzaad	Rode kool	Winterrogge
Chineze kool	Krokus	Savooikool	Wintertarwe
Courgette	Kroten	Schorseneren	Winterui
Fritillaria imperialis	Kruiden	Sla	Witte kool
Gladiol	Laanbomen: opzetters	Spinazie	Zaaiui
Gras	Landbouwstambonen	Spitskool	Zomertarwe
Graszaad	Lelie	Spruitkool	

¹ Tagetes moet u uiterlijk op 16 juli telen.

Tabel 4

Diergebonden normen

Waarvoor gebruiken?

De normen in deze tabel gebruikt u om te berekenen hoeveel mest uw graasdieren en staldieren produceren. En hoeveel stikstof en fosfaat daarin zit. Ook gebruikt u de tabel voor de stikstofcorrectie voor staldieren.

Mestproductie per dier in m³

Na de berekening weet u of u genoeg opslagruimte heeft voor de mest van uw dieren. Het gaat hierbij om de ruimte die u nodig heeft voor het opslaan van de mest in de periode augustus tot en met februari in m³.

Normen voor melkkoeien

Voor de berekening van de mestproductie van melkkoeien gebruikt u Tabel 6 Stikstof en fosfaat per melkkoe.

Mestproductie van graasdieren berekenen

U gebruikt bij de berekening van de mestproductie van een graasdier een forfait voor stikstof en een forfait voor fosfaat. Dit doet u in kilogrammen. U vermenigvuldigt voor het berekenen van de totale mestproductie het gemiddeld aantal dieren dat u in het jaar op uw bedrijf heeft, met het forfait. Dit doet u voor al uw graasdiersoorten. De uitkomsten telt u bij elkaar op.

Vrijstelling voor administratie en registratie

Met de stikstofnormen kunt u berekenen of u vrijstelling kunt krijgen voor het bijhouden van een administratie en registratieverplichtingen. U heeft hiervoor vrijstelling als de stikstofproductie minder is dan 350 kilogram. Meer voorwaarden voor de vrijstelling vindt u op onze website.

Stikstofcorrectie per staldier in kilo's stikstof

De hoeveelheid stikstof voor stikstofcorrectie gebruikt u voor de berekening van de totale stikstofcorrectie. Dit is onderdeel van de stalbalans.

Graasdier of staldier?

In de tabel worden graasdieren aangegeven met een G en staldieren met een S.

Biologisch bedrijf

Heeft u een biologisch bedrijf dat is geregistreerd bij de Stichting Skal? Dan gebruikt u niet de forfaits in deze tabel. U gebruikt dan de forfaits voor stikstof en fosfaat uit Tabel 4a Diergebonden normen biologisch. De forfaits hangen ook af van het stalsysteem dat u gebruikt.

Diersoort en -categorie¹	Dier- categorie- nummer	Graasdier / Staldier	Stal systeem	Excretie per dier in de periode van 1 aug tot 1 maart	Excretie per dier per jaar		Stikstof- correctie kg/ dier/ jaar in kg⁵
				m³²	kg stikstof³	kg fosfaat⁴	
Rund	10						
Melk- en kalfkoeien (Dit zijn koeien die in elk geval één keer hebben gekalfd en die worden gehouden voor de melkproductie voor menselijke consumptie of verwerking of voor de fokkerij van runderen voor de melkvee-houderij. Ook koeien die zijn drooggezet om een kalf te krijgen of die worden vetgemest en in de mesttijd worden gemolken)	100	G	drijfmest	Zie tabel 6		Zie tabel 6	-
		G	vaste mest	Zie tabel 6		Zie tabel 6	-
Jongvee jonger dan 1 jaar voor de melkveehouderij, waaronder alle kalveren van melk- en kalfkoeien van 0 tot ten minste 14 dagen. En vrouwelijke opfokkalveren voor de vleesvee-houderij tot 1 jaar of dat bestemd is om een kalf te krijgen voor de vleesveehouderij.	101	G	drijfmest	4,4	32,3	9,6	-
		G	vaste mest	2,2	29,1	9,6	
Vrouwelijk jongvee van 1 jaar en ouder voor de melkveehouderij. En vrouwelijke opfokkalveren van 1 jaar en ouder voor de vleesveehouderij of dat bestemd is om een kalf te krijgen voor de vleesveehouderij	102	G	drijfmest	9,5	66,9	21,9	-
		G	vaste mest	4,7	61,3	21,9	
Fokstieren (stieren van 1 jaar en ouder voor de fokkerij van runderen voor de melkvee- of vleesveehouderij)	104	G	drijfmest	10	64,4	25,9	-
		G	vaste mest	6,3	51,2	25,9	
Witvleeskalveren van ca. 14 dagen tot ca. 8 maanden (kalveren van ca. 14 dagen en ouder die gehouden worden op een rantsoen van hoofdzakelijk melk en op een leeftijd van ca. 8 maanden worden geslacht)	112	S	alle	1,6	11,3	5,4	3
Startkalveren voor rosé vlees of roodvlees (kalveren van ca. 14 dagen tot ca. 3 maanden die op gespecialiseerde bedrijven worden gehouden en vervolgens op een bedrijf als rosé vleeskalf dan wel roodvleesstier worden gehouden)	115	G	alle	1,2	10,5	3,4	-

Diersoort en -categorie¹	Dier- categorie- nummer	Graasdier / Staldier	Stal systeem	Excretie per dier in de periode van 1 aug tot 1 maart	Excretie per dier per jaar		Stikstof- correctie kg/ dier/ jaar in kg⁵
				m³²	kg stikstof³	kg fosfaat⁴	
Roséveeskalveren van ca. 3 maanden tot ca. 8 maanden (kalveren van ca. 3 maanden en ouder die hiervoor zijn gehouden als startkalf, gehouden worden op een rantsoen van melk en andere voeders en op een leeftijd van ca. 8 maanden worden geslacht)	116	G	alle	3,3	26,3	9,4	-
Roséveeskalveren van ca. 14 dagen tot ca. 8 maanden (kalveren van ca. 14 dagen en ouder die gehouden worden op een rantsoen van melk en andere voeders en op een leeftijd van ca. 8 maanden worden geslacht)	117	G	alle	2,6	21,5	7,6	-
Weide- en zoogkoeien (koeien die ten minste eenmaal hebben gekalfd niet zijnde melk- en kalfkoeien)	120	G	drijfmest	11,2	75,4	26,9	-
		G	vaste mest	5,3	75,3	26,9	-
Roodvleesstieren van ca. 3 maanden tot de slacht (inclusief ossen en vrouwelijke dieren die op de dezelfde wijze worden gemest)	122	G	drijfmest	4,2	28,2	9,7	-
		G	vaste mest	2,2	25,6	9,7	-
Schaap	55						
Schapen voor de vlees- en melkproductie (rammen en alle vrouwelijke schapen die ten minste eenmaal hebben gelammerd, inclusief alle schapen tot ca. 4 maanden, voor zover gehouden op het bedrijf waar deze schapen geboren zijn.	550	G	alle	0,6	9,9	3,3	-
Vleeschapen tot ca. 4 maanden , gehouden op bedrijven waar ze niet zijn geboren	551	G	alle	0,1	0,9	0,3	-
Opfokkoeien, weideschapen en vleeschapen van ca. 4 maanden en ouder	552	G	alle	0,4	7,2	2,2	-
Geit	60						
Melkgeiten (alle vrouwelijke geiten die ten minste eenmaal hebben gelammerd, inclusief pasgeboren lammeren en geslachtsrijpe bokken)	600	G	alle	0,8	9,4	4,7	-
Opfokgeiten en vleesgeiten tot ca. 4 maanden	601	G	alle	0,1	0,6	0,3	-

Diersoort en -categorie¹	Dier- categorie- nummer	Graasdier / Staldier	Stal systeem	Excretie per dier in de periode van 1 aug tot 1 maart	Excretie per dier per jaar		Stikstof- correctie kg/ dier/ jaar in kg⁵
				m³²	kg stikstof³	kg fosfaat⁴	
Opfokgeiten van ca. 4 maanden en ouder	602	G	alle	0,5	4,7	2,6	-
Paard	94						
Pony's (dieren met een schofthoogte tot 1,56 meter en inclusief veulens tot 6 maanden)	941	G	alle	4,4	27,3	13	-
Paarden (dieren met een schofthoogte vanaf 1,56 meter en inclusief veulens tot 6 maanden)	943	G	alle	7,8	58,8	28,6	-
Ezel	96						
Ezels (inclusief veulens tot 6 maanden)	961	G	alle	3,6	16	7,3	-
Middeneuropees edelhert	97						
Hinden gehouden voor de fokkerij inclusief kalveren jonger dan 6 maanden en bijbehorende bokken	971	G	alle	0,94	18,6	6,7	-
Herten van 6 tot 12 maanden die worden gehouden om te worden geslacht	973	G	alle	0,44	8,6	2,8	-
Herten van 12 maanden en ouder die worden gehouden om te worden geslacht	974	G	alle	1,09	21,4	6,4	-
Damhert	98						
Hinden gehouden voor de fokkerij inclusief kalveren jonger dan 3 maanden en bijbehorende bokken	981	G	alle	1,31	11,8	3,4	-
Alle herten van 3 maanden en ouder die worden gehouden om te worden geslacht	982	G	alle	0,81	9,7	2,4	-
Waterbuffel	99						

Diersoort en -categorie¹	Dier- categorie- nummer	Graasdier / Staldier	Stal systeem	Excretie per dier in de periode van 1 aug tot 1 maart	Excretie per dier per jaar		Stikstof- correctie kg/ dier/ jaar in kg⁵
				m³²	kg stikstof³	kg fosfaat⁴	
Waterbuffelkoeien (alle waterbuffelkoeien die ten minste éénmaal hebben gekalfd en die voor de melkproductie of de fokkerij worden gehouden; ook waterbuffelkoeien die droog gezet zijn of worden vetgemest en in de mesttijd worden gemolken)	991	G	alle	11,5	76,5	29,9	-
Waterbuffeljongvee (alle jongvee van waterbuffels tot een leeftijd van 2 jaar)	992	G	alle	4,3	28,7	10,1	-
Varken	40						
Fokzeugen waarvan de gespeende biggen op een ander bedrijf worden gehouden (ten minste eenmaal gedekte of geïnsemineerde zeugen, guste zeugen, gedekte maar nog niet drachtige zeugen, drachtige zeugen, zeugen met biggen, zeugen waarvan de biggen gespeend zijn en waarvan de gespeende biggen aan een ander bedrijf worden geleverd).	400	S	vaste mest, emissiearm	1,03	11,4	-	9,3
		S	vaste mest, overig	1,03	11,4	-	9,3
		S	drijfmest, emissiearm	1,4	14,5	-	6,2
		S	drijfmest, overig	1,4	14,3	-	6,4
Fokzeugen inclusief biggen tot een gewicht van 25 kg (ten minste éénmaal gedekte of geïnsemineerde zeugen, guste zeugen, gedekte maar nog niet drachtige zeugen, drachtige zeugen, zeugen met biggen, waarvan de biggen worden gehouden tot een gewicht van ca. 25 kg.	401	S	vaste mest, emissiearm	2	16,4	-	13,4
		S	vaste mest, overig	2	16,4	-	13,4
		S	drijfmest, emissiearm	2,5	20,9	-	8,9
		S	drijfmest, overig	2,5	20,6	-	9,2
Opfokzeugen en -beren van ca. 25 kg tot geslachtsrijpheid	404	S	vaste mest, emissiearm	0,81	7,9	-	6,5
		S	vaste mest, overig	0,81	7,9	-	6,5
		S	drijfmest, emissiearm	0,91	9,4	-	5
		S	drijfmest, overig	0,91	8,7	-	5,7

Diersoort en -categorie¹	Dier- categorie- nummer	Graasdier / Staldier	Stal systeem	Excretie per dier in de periode van 1 aug tot 1 maart	Excretie per dier per jaar		Stikstof- correctie kg/ dier/ jaar in kg⁵
				m³²	kg stikstof³	kg fosfaat⁴	
Dekberen en zoekberen, geslachtsrijp	406	S	vaste mest, emissiearm	1,3	12,7	-	10,4
		S	vaste mest, overig	1,3	12,7	-	10,4
		S	drijfmest, emissiearm	1,8	16,1	-	6,9
		S	drijfmest, overig	1,8	15,9	-	7,1
Gespeende biggen tot ca 25 kg zonder moederdier op eigen bedrijf	407	S	vaste mest, emissiearm	0,25	1,2	-	1
		S	vaste mest, overig	0,25	1,2	-	1
		S	drijfmest, emissiearm	0,3	1,5	-	0,7
		S	drijfmest, overig	0,3	1,5	-	0,7
Vleesvarkens	411	S	vaste mest, emissiearm	0,71	6,4	-	5,2
		S	vaste mest, overig	0,71	6,4	-	5,2
		S	drijfmest, emissiearm	0,75	7,6	-	4
		S	drijfmest, overig	0,75	7	-	4,6
Kip	30						
Leghennen en (groot)ouderdieren jonger dan 18 weken	300	S	volièrestal	0,009	0,23	-	0,12
		S	overige mestbanden	0,007	0,22	-	0,13
		S	overig	0,007	0,2	-	0,15
Leghennen en (groot)ouderdieren ouder dan 18 weken	301	S	volièrestal	0,018	0,49	-	0,27
		S	overige mestbanden	0,014	0,55	-	0,21
		S	overig	0,015	0,46	-	0,3
(Groot)ouderdieren van vleeskuikens jonger dan 20 weken	310	S	alle	0,004	0,18	-	0,18
(Groot)ouderdieren van vleeskuikens 20 weken en ouder	311	S	emissiearm	0,018	0,54	-	0,54
			overig	0,018	0,44	-	0,64
Vleeskuikens (kippen die worden gehouden voor de slacht)	312	S	emissiearm	0,011	0,29	-	0,13
			overig	0,011	0,29	-	0,13

Diersoort en -categorie¹	Dier- categorie- nummer	Graasdier / Staldier	Stal systeem	Excretie per dier in de periode van 1 aug tot 1 maart	Excretie per dier per jaar		Stikstof- correctie kg/ dier/ jaar in kg⁵
				m³²	kg stikstof³	kg fosfaat⁴	
Kalkoen	20						
Jonge kalkoenen (hennen en hanen voor de productie van broedeieren van ca. 0 weken tot ca. 6 weken, gehouden op een quarantainebedrijf)	200	S	alle	0,011	0,24	-	0,21
Opfokkalkoenen (hennen en hanen voor de productie van broedeieren van ca. 6 weken tot ca. 30 weken, gehouden op een opfokbedrijf)	201	S	alle	0,071	1,6	-	0,85
Kalkoenen ouderdieren (hennen en hanen voor de productie van broedeieren van ca. 30 weken en ouder)	202	S	alle	0,073	1,62	-	0,85
Vleeskalkoenen (kalkoenen die worden gehouden voor de slacht)	210	S	alle	0,048	1,25	-	0,54
Nerts	75						
Fokteven (alle vrouwelijke dieren, die tenminste eenmaal zijn gedekt, met bijbehorende reuen en jongen, en nertsen voor pelsproductie)	751	S	alle	0,039	1,3	-	1
Konijn	90						
Voedsters (alle vrouwelijke dieren die ten minste eenmaal gedekt zijn, met bijbehorende zogende jongen en opfokkonijnen) en fokrammen	900	S	alle	0,126	1,7	-	1,3
Vleeskonijnen (alle jonge konijnen die na het spenen zijn bestemd voor de vleesproductie)	901	S	alle	0,025	0,49	-	0,37
Peking eend	81						
Vleeseenden (eenden die worden gehouden voor de slacht)	801	S	alle	0,028	0,46	-	0,28
Ouderdieren van vleeseenden in opfok (opfokperiode tot 20 weken)	802	S	alle	0,037	0,48	-	0,29
Ouderdieren van vleeseenden (legperiode vanaf 20 weken)	803	S	alle	0,045	0,87	-	0,54

Diersoort en -categorie¹	Dier- categorie- nummer	Graasdier / Staldier	Stal systeem	Excretie per dier in de periode van 1 aug tot 1 maart	Excretie per dier per jaar		Stikstof- correctie kg/ dier/ jaar in kg⁵
				m³²	kg stikstof³	kg fosfaat⁴	
Overige diersoorten							
Rattus norvegicus (Bruine rat), Mus musculus (Tamme muis), Cavia porcellus (Cavia), Mesocricetus auratus (Goudham- ster), Meriones unguiculatus (Gerbil)(vrouwelijke geslachtsrij- pe dieren)	15	S	alle	0,054	0,65	-	0,65
Struthio camelus (Struisvogel), Dromaius novaehollandiae (Emoe) en Rhea Americana (Nandoe) (vrouwelijke geslachts- rijpe dieren)	25	S	alle	0,56	12,3	-	12,3
Anser cygnoides (Knobbelgans) en Anser anser (Grauwe gans) (alle geslachtsrijpe vrouwelijke ganzen)	28	S	alle	0,086	3,2	-	3,2
Phasianus colchicus (Fazant), Perdix perdix (Patrijs) (vrouwelij- ke geslachtsrijpe dieren)	35	S	alle	0,006	0,12	-	0,12
Columbia livia (Vleesduif), Numida meleagris (Helmparel- hoen), (vrouwelijke geslachtsrijpe dieren en voor vleesduiven ook de vleeskuikens)	37	S	emissiearm	0,009	0,46	-	0,036
		S	overig	0,009	0,42	-	0,078

1 Als de omschrijving van de categorieën niet aansluit bij de voorkomende situatie dienen de forfaits gehanteerd te worden van de categorie die het best aansluit bij de voorkomende situatie.

2 Hoort bij artikel 36 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet.

3 Hoort bij de artikelen 43 en 73 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet. Met betrekking tot artikel 73 alleen relevant voor de graasdieren en daarmee niet van toepassing op diercategorieën die vallen onder de staldieren.

4 Hoort bij artikel 73 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet. Alleen relevant voor de graasdieren en daarmee niet van toepassing op diercategorieën die vallen onder de staldieren.

5 Hoort bij artikel 96 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet.

Tabel 4a

Diergebonden normen biologisch

Waarvoor gebruiken?

De normen in deze tabel gebruikt u om te berekenen hoeveel mest uw biologisch gehouden dieren produceren. En hoeveel stikstof en fosfaat daarin zit.

Mestproductie per dier in m³

Na de berekening weet u of u genoeg opslagruimte heeft voor de mest van uw graasdieren en staldieren. Het gaat hierbij om de ruimte die u nodig heeft voor het opslaan van de mest in de periode augustus tot en met februari in m³.

Mestproductie van biologisch gehouden graasdieren berekenen

U gebruikt bij de berekening van de mestproductie van uw graasdieren een forfait voor stikstof en een forfait voor fosfaat. Dit doet u in kilogrammen. De fosfaatsnormen vindt u in deel 1 en de stikstofnormen staat in deel 2 van deze tabel. U vermenigvuldigt voor het berekenen van de totale mestproductie het gemiddeld aantal dieren dat u in het jaar op uw bedrijf heeft, met het forfait. Dit doet u voor al uw biologisch gehouden graasdieren, behalve melkkoeien. De uitkomsten telt u bij elkaar op.

Stikstofexcreties van biologisch gehouden staldieren

De stikstofexcreties van staldieren berekent u volgens de stalbalans. In deel 2 van deze tabel zijn wel excretieforfaits opgenomen als hulpmiddel om te bepalen of u gebruik kunt maken van onderstaande vrijstelling.

Vrijstelling voor administratie en registratie

Met de stikstofnormen kunt u berekenen of u gebruik kunt maken van de vrijstelling voor administratie en registratie. U kunt hieraan meedoen als de stikstofproductie minder is dan 350 kilogram.

Graasdier of staldier?

In de tabel worden graasdieren aangegeven met een G en staldieren met een S.

Geen biologisch bedrijf

Heeft u geen biologisch bedrijf dat geregistreerd is bij de Stichting Skal? Dan gebruikt u de forfaits voor stikstof en fosfaat uit tabel 4.

			Excretie per dier in de periode van 1 augustus tot 1 maart in m³ (als de diercategorie ontbreekt, dan gebruikt u tabel 4)	Excretie per dier per jaar in kg stikstof (Zie deel 2 of wanneer de diercategorie daarin ontbreekt tabel 4)	Excretie per dier per jaar in kg/ fosfaat	Stikstof- correctie per dier per jaar in kg
Dier- categorie- nummer	Graasdier / Staldier	Stal systeem				
DEEL 1						
Rund	10					
Melk- en kalfkoeien (Dit zijn koeien die in elk geval één keer hebben gekalfd en die worden gehouden voor de melkproductie voor menselijke consumptie of verwerking of voor de fokkerij van runderen voor de melkvee-houderij. Ook koeien die zijn drooggezet om een kalf te krijgen of die worden vetgemest en in de mesttijd worden gemolken)	100	G	drijfmest	Zie tabel 6	Zie tabel 6	-
		G	vaste mest	Zie tabel 6	Zie tabel 6	-
Jongvee jonger dan 1 jaar voor de melkveehouderij, waaronder alle kalveren van melk- en kalfkoeien van 0 tot ten minste 14 dagen, en vrouwelijk jongvee jonger dan 1 jaar dat later een kalf krijgt voor de vleesvee-houderij of dat bestemd is om een kalf te krijgen voor de vleesveehouderij	101	G	drijfmest	4,4	9,6	-
		G	vaste mest	2,2	9,6	-
Vrouwelijk jongvee van 1 jaar en ouder voor de melkveehouderij en vrouwelijk jongvee van 1 jaar en ouder dat later een kalf krijgt voor de vleesveehouderij of dat bestemd is om een kalf te krijgen voor de vleesveehouderij	102	G	drijfmest	9,5	21,9	-
		G	vaste mest	4,7	21,9	-
Fokstieren (stieren van 1 jaar en ouder voor de fokkerij van runderen voor de melkvee- of vleesveehouderij)	104	G	drijfmest	10	25,9	-
		G	vaste mest	6,3	25,9	-
Startkalveren voor rosé vlees of roodvlees (kalveren van ca. 14 dagen tot ca. 3 maanden die op gespecialiseerde bedrijven worden gehouden en vervolgens op een bedrijf als rosé vleeskalf dan wel roodvleesstier worden gehouden)	115					-
		G	alle	1,2	3,4	-
Rosé vleeskalveren van ca. 3 maanden tot ca. 8 maanden (kalveren van ca. 3 maanden en ouder die hiervoor zijn gehouden als startkalf, gehouden worden op een rantsoen van melk en andere voeders en op een leeftijd van ca. 8 maanden worden geslacht)	116					-
		G	alle	3,3	9,4	-

	Dier- categorie- nummer	Graasdier / Staldier	Stal systeem	Excretie per dier in de periode van 1 augustus tot 1 maart in m³ (als de diercategorie ontbreekt, dan gebruikt u tabel 4)	Excretie per dier per jaar in kg stikstof (Zie deel 2 of wanneer de diercategorie daarin ontbreekt tabel 4)	Excretie per dier per jaar in kg/ fosfaat	Stikstof- correctie per dier per jaar in kg
DEEL 1							
Rosévleeskalveren van ca. 14 dagen tot ca. 8 maanden (kalveren van ca. 14 dagen en ouder die gehouden worden op een rantsoen van melk en andere voerders en op een leeftijd van ca. 8 maanden worden geslacht)	117	G	alle	2,6		7,6	-
Weide- en zoogkoeien (koeien die ten minste eenmaal hebben gekalfd niet zijnde melk- en kalkoeien)	120	G	drijfmest	11,2		26,9	-
		G	vaste mest	5,3		26,9	-
Roodvleesstieren van ca. 3 maanden tot de slacht (inclusief ossen en vrouwelijke dieren die op de dezelfde wijze worden gemest)	122	G	drijfmest	4,2		9,7	-
		G	vaste mest	2,2		9,7	-
Schaap 55							
Schapen voor de vlees- en `melk- productie (alle vrouwelijke schapen die ten minste eenmaal hebben gelammerd, inclusief alle schapen tot ca. 4 maanden, voor zover gehouden op het bedrijf waar deze schapen geboren zijn en rammen)	550	G	alle	0,6		3,3	-
Vleeschapen tot ca. 4 maanden, gehouden op bedrijven waar ze niet zijn geboren	551	G	alle	0,1		0,3	-
Opfokkoeien, weideschapen en vleeschapen van ca. 4 maanden en ouder	552	G	alle	0,4		2,2	
Geit 60							
Melkgeiten (alle vrouwelijke geiten die ten minste eenmaal hebben gelammerd, inclusief pasgeboren lammeren en geslachtsrijpe bokken)	600	G	alle	0,8		4,4	-
Opfokgeiten en vleesgeiten tot ca. 4 maanden	601	G	alle	0,1		0,3	-
Opfokgeiten van ca. 4 maanden en ouder	602	G	alle	0,5		2,6	-

			Excretie per dier in de periode van 1 augustus tot 1 maart in m³ (als de diercategorie ontbreekt, dan gebruikt u tabel 4)	Excretie per dier per jaar in kg stikstof (Zie deel 2 of wanneer de diercategorie daarin ontbreekt tabel 4)	Excretie per dier per jaar in kg/ fosfaat	Stikstof- correctie per dier per jaar in kg
Dier- categorie- nummer	Graasdier / Staldier	Stal systeem				
DEEL 1						
Varken						
40						
Fokzeugen waarvan de gespeende biggen op een ander bedrijf worden gehouden (ten minste eenmaal gedekte of geïnsemineerde zeugen, guste zeugen, gedekte maar nog niet drachtige zeugen, drachtige zeugen, zeugen met biggen, zeugen waarvan de biggen gespeend zijn en waarvan de gespeende biggen aan een ander bedrijf worden geleverd)	400	S	vaste mest, emissiearm	1,03	-	-
		S	vaste mest, overig	1,03	-	-
		S	drijfmest, emissiearm	1,4	-	-
		S	drijfmest, overig	1,4	-	-
Fokzeugen inclusief biggen tot een gewicht van 25 kg (ten minste éénmaal gedekte of geïnsemineerde zeugen, guste zeugen, gedekte maar nog niet drachtige zeugen, drachtige zeugen, zeugen met biggen, waarvan de biggen worden gehouden tot een gewicht van ca. 25 kg.	401	S	vaste mest, emissiearm	2	-	-
		S	vaste mest, overig	2	-	-
		S	drijfmest, emissiearm	2,5	-	-
		S	drijfmest, overig	2,5	-	-
Opfokzeugen en -beren van ca. 25 kg tot geslachtsrijpheid	404	S	vaste mest, emissiearm	0,81	-	-
		S	vaste mest, overig	0,81	-	-
		S	drijfmest, emissiearm	0,91	-	-
		S	drijfmest, overig	0,91	-	-
Dekberen en zoekberen, geslachtsrijp	406	S	vaste mest, emissiearm	1,3	-	-
		S	vaste mest, overig	1,3	-	-
		S	drijfmest, emissiearm	1,8	-	-
		S	drijfmest, overig	1,8	-	-

	Dier- categorie- nummer	Graasdier / Staldier	Stal systeem	Excretie per dier in de periode van 1 augustus tot 1 maart in m³ (als de diercategorie ontbreekt, dan gebruikt u tabel 4)	Excretie per dier per jaar in kg stikstof (Zie deel 2 of wanneer de diercategorie daarin ontbreekt tabel 4)	Excretie per dier per jaar in kg/ fosfaat	Stikstof- correctie per dier per jaar in kg
DEEL 1							
Gespeende biggen tot ca 25 kg zonder moederdier op eigen bedrijf	407	S	vaste mest, emissiearm	0,25		-	-
		S	vaste mest, overig	0,25		-	-
		S	drijfmest, emissiearm	0,3		-	-
		S	drijfmest, overig	0,3		-	-
Vleesvarkens	411	S	vaste mest, emissiearm	0,71		-	-
		S	vaste mest, overig	0,71		-	-
		S	drijfmest, emissiearm	0,75		-	-
		S	drijfmest, overig	0,75		-	-
Kip							
Leghennen en (groot)ouder- dieren jonger dan 18 weken	300	S	volièrestal	0,009		-	-
		S	overige mestbanden	0,007		-	-
		S	overig	0,007		-	-
Leghennen en (groot)ouder- dieren ouder dan 18 weken	301	S	volièrestal	0,018		-	-
		S	overige mestbanden	0,014		-	-
		S	overig	0,015		-	-
Vleeskuikens (kippen die worden gehouden voor de slacht)	312	S	emissiearm	0,011			
		S	overig	0,011			

Diersoorten	Onderscheiden categorieën binnen de diersoorten	Graasdier / Staldier	Excretie per dier per jaar in kg stikstof
DEEL 2			
Rundvee	Fok- en gebruiksvvee		
	Melk- en kalfkoeien gehouden in een stal met drijfmest	G	Zie tabel 6a
	Melk- en kalfkoeien gehouden in een stal met vaste mest	G	Zie tabel 6b
	Vrouwelijk jongvee jonger dan 1 jaar	G	32,3
	Vrouwelijk jongvee van 1 jaar en ouder	G	66
	Stieren voor de fokkerij jonger dan 1 jaar	G	26,7
	Stieren voor de fokkerij van 1 jaar en ouder	G	51
	Roodvleesproductie		
	Weide- en zoogkoeien	G	66,2
	Vleesstierkalf tot een leeftijd van ca. 3 maanden	G	6,6
	Vleesstieren van ca. 3 maanden tot ca. 16 maanden oud	G	27,2
	Vleesstieren tot een leeftijd van ca. 16 maanden die op één bedrijf worden afgemest	G	23,4
	Overig vleesvee dat is bestemd voor roodvleesproductie dat niet behoort tot de hierboven genoemde categorieën en jonger is dan 1 jaar	G	26,4
	Overig vleesvee dat is bestemd voor roodvleesproductie dat niet behoort tot de hierboven genoemde categorieën van 1 jaar en ouder	G	65,4

Diersoorten	Onderscheiden categorieën binnen de diersoorten	Graasdier / Staldier	Excretie per dier per jaar in kg stikstof
DEEL 2			
Varkens	Fokkerij/vermeerdering		
	Fokzeugen waarvan de biggen ca. 6 weken na hun geboorte aan een ander bedrijf worden geleverd en fokzeugen die nog geen biggen hebben	S	12
	Fokzeugen waarvan de biggen worden gehouden tot ze een gewicht van ca. 25 kg hebben en fokzeugen waarvan de biggen op het eigen bedrijf worden gehouden	S	15,3
	Opfokzeugen van ca. 25 kg totdat ze ca. 7 maanden oud zijn en opfokzeugen afkomstig van het eigen bedrijf van 25 kg die worden afgeleverd op ca. 7 maanden	S	5,9
	Opfokzeugen van ca. 7 maanden tot de eerste dekking	S	9,1
	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot de eerste dekking en opfokzeugen afkomstig van het eigen bedrijf van 25 kg die worden aangehouden tot de eerste dekking	S	6,1
	Opfokberen van ca. 25 kg totdat ze ca. 7 maanden oud zijn en opfokberen afkomstig van het eigen bedrijf van 25 kg totdat ze ca. 7 maanden oud zijn	S	5,5
	Dekberen van ca. 7 maanden en ouder en beren afkomstig van het eigen bedrijf van 7 maanden oud	S	11,7
	Gespeende biggen, aangeleverd op een leeftijd van ca. 6 weken, totdat ze een gewicht hebben van ca. 25 kg en gespeende biggen, aangeleverd op ca. 6 weken, die op het eigen bedrijf worden aange- houden voor de mesterij totdat ze een gewicht hebben van 25 kg	S	2
	Mesterij		
	Slachtzeugen	S	12,8
	Varkens die worden gemest van ca. 25 kg tot ca. 110 kg en biggen afkomstig van het eigen bedrijf vanaf 25 kg	S	6,1

Diersoorten	Onderscheiden categorieën binnen de diersoorten	Graasdier / Staldier	Excretie per dier per jaar in kg stikstof
DEEL 2			
Kippen	Legrassen		
	Opfokhennen en -hanen jonger dan ca. 18 weken die worden afgeleverd op ca. 18 weken en opfokhennen en -hanen die op het eigen bedrijf worden gehouden tot 18 weken	S	0,159
	Hennen en hanen van legrassen van ca. 18 weken en ouder die zijn aangeleverd op ca. 18 weken en van het eigen bedrijf afkomstige hennen en hanen van 18 weken en ouder	S	0,371
	Vleesrassen		
	Opfokhennen en -hanen van vleesrassen, jonger dan ca. 19 weken en opfokhennen en -hanen die op het eigen bedrijf worden aangehouden tot 19 weken oud	S	0,11
	(Groot)ouderdieren van vleesrassen van ca. 19 weken en ouder en van het eigen bedrijf afkomstige (ouder) dieren van 19 weken en ouder	S	0,411
	Vleeskuikens	S	0,332
Kalkoenen	Voor broedeieren		
	Hennen en hanen tot een leeftijd van ca. 6 weken, gehouden op een quarantainebedrijf	S	0,29
	Hennen en hanen van ca. 6 tot ca. 30 weken oud, gehouden op een opfokbedrijf	S	1,165
	Hennen en hanen van ca. 30 weken en ouder	S	1,513
	Vleeskalkoenen		
	Vleeskalkoenen, vanaf het opzetten bij aanvang van de mestperiode tot de aflevering voor de slacht	S	0,884

Diersoorten	Onderscheiden categorieën binnen de diersoorten	Graasdier / Staldier	Excretie per dier per jaar in kg stikstof
DEEL 2			
Schapen			
	Schapen voor de vlees- en melkproductie (alle vrouwelijke schapen die ten minste eenmaal hebben gelammerd, inclusief alle schapen tot ca. 4 maanden, voor zover gehouden op het bedrijf waar deze schapen geboren zijn en rammen)	G	9,9
	Vleesschapen tot ca. 4 maanden, gehouden op bedrijven waar ze niet zijn geboren	G	0,9
	Opfokkooien, weideschapen en vleesschapen van ca. 4 maanden en ouder	G	7,2
Geiten			
	Melkgeiten (alle vrouwelijke geiten die ten minste eenmaal hebben gelammerd, inclusief pasgeboren lammeren en geslachtsrijpe bokken)	G	8,9
	Opfokgeiten en vleesgeiten tot ca. 4 maanden	G	0,6
	Opfokgeiten van ca. 4 maanden en ouder	G	4,7
Eenden			
	Ouderdieren van vleeseenden	S	0,5
	Vleeseenden	S	0,39
Konijnen			
	Vrouwelijke konijnen die ten minste eenmaal zijn gedekt en niet-gespeende jongen	S	1,24
	Fokrammen, bestemd voor het fokken van vleeskonijnen	S	0,75
	Opfokkonijnen vanaf ca. 80 dagen oud tot de eerste dekking	S	1,01
	Vleeskonijnen vanaf het spenen tot ca. 80 dagen oud en opfokkonijnen tot 80 dagen oud	S	0,4
Parelhoenen			
	Vleesparelhoenders	S	0,437

In deel 2 van deze tabel wordt verstaan onder:

- dekberen: jonge, nog niet dekrijpe beren en zoekberen;
- fokschapen: ooien die ten minste eenmaal hebben gelammerd;
- fokzeugen: varkens die ten minste eenmaal gedekt of geïnsemineerd zijn, waaronder guste zeugen, gedekte maar nog niet drachtige zeugen, drachtige zeugen, zeugen met biggen en zeugen waarvan de biggen gespeend zijn;
- hennen en hanen van legrassen: hennen en hanen van legrassen, inclusief (groot)ouderdieren;
- melk- en kalfkoeien: koeien die ten minste eenmaal hebben gekalfd en die voor de melkproductie of de fokkerij worden gehouden, waaronder koeien die droog gezet zijn alsmede koeien die worden vetgemest en in de mesttijd worden gemolken;
- melkgeiten: geiten die ten minste eenmaal hebben gelammerd;
- opfokberen: jonge, nog niet dekrijpe beren die worden aangehouden voor de fokkerij;– opfokhennen en -hanen van legrassen: opfokhennen en hanen voor de vervanging van hennen en hanen van legrassen, inclusief (groot)ouderdieren;
- opfokhennen en -hanen van vleesrassen: opfokhennen en -hanen ter vervanging van (groot)ouderdieren van vleesrassen;
- opfokkonijnen: jonge, nog niet dekrijpe konijnen die worden aangehouden voor de fokkerij;
- opfokzeugen: jonge zeugen die nooit gedekt of geïnsemineerd zijn die worden gehouden voor de fokkerij;
- slachtzeugen: zeugen die niet meer gebruikt worden voor de fokkerij, maar worden afgemest;
- stieren voor de fokkerij: stieren bestemd voor het fokken van melk- of vleesvee;
- voedsters: vrouwelijke konijnen die ten minste eenmaal zijn gedekt;
- vleeskuikens: kuikens die voor de slacht worden afgeleverd;
- vrouwelijk jongvee: alle vrouwelijke dieren die nog nooit gekalfd hebben en die worden aangehouden voor de vervanging van de eigen veestapel of de veestapel van derden, waaronder drachtige dieren die niet eerder hebben gekalfd;
- weide- en zoogkoeien: koeien die niet meer worden gemolken, maar worden vetgeweid.

Tabel 5

Stikstof en fosfaat in dieren

Waarvoor gebruiken?

Deze tabel gebruikt u om te berekenen hoeveel stikstof en fosfaat u met de staldieren van uw bedrijf aan- en afvoert. Ook gebruikt u deze tabel om de begin- en eindvoorraad stikstof en fosfaat in de staldieren te berekenen.

Hoe gebruiken?

Hoeveel stikstof en fosfaat er in dieren zit is voor elke diersoort en de diercategorie anders. De forfaits ziet u in de tabel.

Lichaamsgewicht en forfaits

U moet de hoeveelheid stikstof en fosfaat berekenen met het lichaamsgewicht van het dier en het forfait 'per kg' dat daarbij hoort.

Zijn de dieren voor de slacht afgevoerd en is het geslacht gewicht bekend? Dan rekent u het geslacht gewicht om naar het levend gewicht (lichaamsgewicht). U rekent met het forfait 'per kg lichaamsgewicht'. Weet u het lichaamsgewicht niet? Alleen dan gebruikt u het forfait 'per dier'.

Begin- en eindvoorraad stikstof en fosfaat in staldieren

Voor de begin- en eindvoorraad stikstof en fosfaat in uw staldieren maakt u deze berekening:

- Het levend gewicht (lichaamsgewicht) van de staldieren x het forfait per kg lichaamsgewicht.

Weet u het lichaamsgewicht niet? Alleen dan gebruikt u het forfait per dier.

Aan- en afvoer van stikstof en fosfaat in staldieren

- De hoeveelheid stikstof en fosfaat in uw aan- en afgevoerde staldieren berekent u op dezelfde manier als voor de begin- en eindvoorraad.

Diersoorten	Diercategorie- code	Per kg lichaams gewicht		Per dier	
		Kg stikstof	Kg fosfaat	Kg stikstof	Kg fosfaat
Rund					
Nuchtere kalveren	Ru 5	0,0294	0,0183	1,4	0,8
Witvleeskalveren	Ru 14	0,0302	0,0174	6,9	4,0
Varken					
Pasgeboren biggen	Va 1	0,0187	0,0141	0,03	0,02
Gespeende biggen, ongeveer 4 weken oud	Va 2	0,0244	0,0122	0,18	0,09
Biggen van ongeveer 10 weken (ca. 25 kg)	Va 3	0,0248	0,0122	0,65	0,32
Vleesvarkens	Va 4	0,0250	0,0123	2,85	1,40
Fokzeugen	Va 5	0,0250	0,0123	5,13	2,51
Opfokzeugen/beren van ongeveer 7 maanden	Va 6	0,0249	0,0132	3,11	1,65
Fokberen ouder dan 7 maanden	Va 7	0,0250	0,0123	8,13	3,98
Slachtzeugen	Va 8	0,0250	0,0123	5,13	2,51
Kip					
Eendagskuikens	Ki 1	0,0258	0,0058	0,0010	0,0002
Opfokhennen/hanen van ongeveer 18 weken, wit	Ki 2	0,0280	0,0126	0,036	0,016
Opfokhennen/hanen van ongeveer 18 weken, bruin	Ki 3	0,0280	0,0126	0,043	0,019
Hennen/hanen ouder dan 18 weken, wit	Ki 4	0,0280	0,0128	0,045	0,021
Hennen/hanen ouder dan 18 weken, bruin	Ki 5	0,0280	0,0128	0,050	0,023
Opfokhennen/hanen van ongeveer 20 weken	Ki 6	0,0334	0,0126	0,0735	0,0277
Ouderdieren vleesrassen ouder dan 20 weken	Ki 7	0,0292	0,0125	0,121	0,052
Vleeskuikens	Ki 8	0,0283	0,0101	0,067	0,024
Kalkoen					
Eendagskuikens	Ka 1	0,0300	0,0078	0,0017	0,0004
Kalkoenenouderdieren van 7 maanden	Ka 2	0,0330	0,0117	0,46	0,16
Kalkoenenouderdieren ouder dan 7 maanden	Ka 3	0,0330	0,0117	0,49	0,17
Vleeskalkoenen, hennen	Ka 4	0,0330	0,0117	0,32	0,11
Vleeskalkoenen, hanen	Ka 5	0,0330	0,0117	0,65	0,23
Nerts					
Fokteven ouder dan 7 maanden	Ne 1	0,0279	0,0137	0,033	0,016
Reuen ouder dan 7 maanden	Ne 2	0,0279	0,0137	0,081	0,040
Pups	Ne 3	0,0279	0,0137	0,016	0,008
Konijn					
Jonge konijnen	Ko 1	0,0300	0,0124	0,021	0,009
Voedsters en fokrammen	Ko 2	0,0302	0,0119	0,121	0,048
Vleeskonijnen	Ko 3	0,0282	0,0119	0,075	0,032
Opfokkonijnen	Ko 4	0,0295	0,0116	0,075	0,032

Diersoorten	Diercategorie- code	Per kg lichaams gewicht		Per dier	
		Kg stikstof	Kg fosfaat	Kg stikstof	Kg fosfaat
Bruine rat					
Alle ratten	Ra 1	0,0289	0,0137	0,0101	0,0048
Tamme muis					
Alle muizen	Mu 1	0,0289	0,0137	0,0016	0,0008
Cavia					
Alle cavia's	Ca 1	0,0289	0,0137	0,0275	0,0131
Goudhamster					
Alle goudhamsters	Go 1	0,0289	0,0137	0,0087	0,0041
Gerbil					
Alle gerbils	Ge 1	0,0289	0,0137	0,0029	0,0014
Pekingeeend					
Eendagskuikens	Pe 1	0,0280	0,0068	0,0016	0,0004
Vleeseenden 3200 g	Pe 3	0,0295	0,0116	0,0994	0,0371
Ouderdieren van vleeseenden (tot 18 weken) 3125 g	Pe 4	0,0295	0,0116	0,0922	0,0363
Ouderdieren van vleeseenden (ouder dan 18 weken) 3400 g	Pe 5	0,0331	0,0180	0,1125	0,0612
Struisvogel					
Alle struisvogels	St 1	0,0330	0,0117	3,63	1,28
Emoe					
Alle emoes	Em 1	0,0330	0,0117	1,65	0,58
Nandoe					
Alle nandoes	Na 1	0,0330	0,0117	1,09	0,39
Knobbelgans					
Alle knobbelganzen	Kn 1	0,0259	0,0121	0,13	0,06
Grauwe gans					
Alle grauwe ganzen	Gr 1	0,0259	0,0121	0,13	0,06
Helmpareelhoen					
Eendagskuikens	He 1	0,0248	0,0076	0,0007	0,0002
Vleespareelhoenders	He 2	0,0357	0,0126	0,0718	0,0253

Diersoorten	Diercategorie- code	Per kg lichaams gewicht		Per dier	
		Kg stikstof	Kg fosfaat	Kg stikstof	Kg fosfaat
Fazant					
Alle fazanten	Fa 1	0,0357	0,0126	0,054	0,019
Patrijs					
Alle patrijzen	Pa 1	0,0357	0,0126	0,014	0,005
Vleesduif					
Alle duiven	VI 1	0,0357	0,0126	0,006	0,002

Tabel 6

Stikstof en fosfaat per melkkoe

Waarvoor gebruiken?

De normen in deze tabel gebruikt u om te berekenen hoeveel mest uw melkkoeien produceren. En hoeveel stikstof en fosfaat daarin zit. U maakt onderscheid tussen drijfmest en vaste mest. Na de berekening weet u of u genoeg opslagruimte heeft voor de mest van uw melkkoeien. Het gaat hierbij om de ruimte die u nodig heeft voor het opslaan van de mest in de periode augustus tot en met februari in m³.

Vrijstelling voor administratie en registratie

Met de stikstofnormen kunt u ook berekenen of u vrijstelling kunt krijgen voor het bijhouden van een administratie en registratieverplichtingen. U heeft hiervoor vrijstelling als de stikstofproductie minder is dan 350 kilogram.

Hoe te gebruiken?

De hoeveelheid stikstof hangt af van hoeveel melk een koe in een jaar produceert (in kilogram) en van het ureumgehalte (in milligram voor elke 100 gram melk). Ook de hoeveelheid fosfaat hangt af van de melkproductie. Om de totale mestproductie van melkkoeien te berekenen, vermenigvuldigt u het gemiddeld aantal melkkoeien (in een jaar) op uw bedrijf met het bijbehorende forfait.

Melkproductie en ureumgehalte

De gemiddelde melkproductie van een melkkoe berekent u zo: u bepaalt hoeveel koemelk er in een jaar op uw bedrijf is geproduceerd. Die hoeveelheid deelt u door het gemiddeld aantal melkkoeien in dat jaar op uw bedrijf.

Handreiking bedrijfsspecifieke excretie melkvee

Als u als melkveehouder wilt afwijken van de forfaits in deze tabel, dan kunt u gebruikmaken van de Handreiking bedrijfsspecifieke excretie melkvee (BEX). Op onze website vindt u de actuele versie van de BEX.

Biologisch bedrijf

Heeft u een biologisch bedrijf dat is geregistreerd bij de Stichting Skal? En houdt u melkkoeien? Dan gebruikt u ook de forfaits voor stikstof op pagina 5 in Tabel 4a Diergebonden normen biologisch. Deze staan ook in de Meststoffenwet.

Tabel 6a Excretieforfaits per melkkoe drijfmest

Stikstof- en fosfaatexcretie per koe (in kg stikstof en kg fosfaat per jaar) en mestproductie (in m³ mest per zeven maanden).

Melkproductie in kg melk per koe per jaar	Ureumgehalte in mg/100 g																												Fosfaat excre- tie (kg)	Mest- pro- ductie (m³ per 7 mnd)	
	<14	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40			>40
< 5.624	77,5	79,0	80,5	82,0	83,5	85,5	87,0	88,5	90,0	91,5	93,0	94,5	96,0	97,5	99,0	101,0	102,5	104,0	105,5	107,0	108,5	110,0	111,5	113,0	114,5	116,5	118,0	119,5	121,0	32,4	12,1
5.625 - 5.874	79,5	81,0	82,5	84,0	86,0	87,5	89,0	90,5	92,0	93,5	95,0	96,5	98,0	99,5	101,0	103,0	104,5	106,0	107,5	109,0	110,5	112,0	113,5	115,0	116,5	118,5	120,0	121,5	123,0	34,0	12,6
5.875 - 6.124	81,5	83,0	84,5	86,0	88,0	89,5	91,0	92,5	94,0	95,5	97,0	98,5	100,0	101,5	103,5	105,0	106,5	108,0	109,5	111,0	112,5	114,0	115,5	117,0	118,5	120,5	122,0	123,5	125,0	34,8	12,9
6.125 - 6.374	83,5	85,0	86,5	88,5	90,0	91,5	93,0	94,5	96,0	97,5	99,0	100,5	102,0	103,5	105,5	107,0	108,5	110,0	111,5	113,0	114,5	116,0	117,7	119,0	121,0	122,5	124,0	125,5	127,0	35,5	13,1
6.375 - 6.624	85,5	87,0	88,5	90,5	92,0	93,5	95,0	96,5	98,0	99,5	101,0	102,5	104,0	106,0	107,5	109,0	110,5	112,0	113,5	115,0	116,5	118,0	119,5	121,0	123,5	124,5	126,0	127,5	129,0	36,2	13,4
6.625 - 6.874	87,5	89,0	91,0	92,5	94,0	95,5	97,0	98,5	100,0	101,5	103,0	104,5	106,0	108,0	109,5	111,0	112,5	114,0	115,5	117,0	118,5	120,0	121,5	123,5	125,0	126,5	128,0	129,5	131,0	36,9	13,6
6.875 - 7.124	89,5	91,0	93,0	94,5	96,0	97,5	99,0	100,5	102,0	103,5	105,0	106,5	108,5	110,0	111,5	113,0	114,5	116,0	117,5	119,0	120,5	122,0	123,5	125,5	127,0	128,5	130,0	131,5	133,0	37,7	13,9
7.125 - 7.374	91,5	93,0	95,0	96,5	98,0	99,5	101,0	102,5	104,0	105,5	107,0	108,5	110,5	112,0	113,5	115,0	116,5	118,0	119,5	121,0	122,5	124,0	126,0	127,5	129,0	130,5	132,0	133,5	135,0	38,4	14,1
7.375 - 7.624	93,5	95,5	97,0	98,5	100,0	101,5	103,0	104,5	106,0	107,5	109,0	110,5	112,5	114,0	115,5	117,0	118,5	120,0	121,5	123,0	124,5	126,0	128,0	129,5	131,0	132,5	134,0	135,5	137,0	39,1	14,4
7.625 - 7.874	95,5	97,5	99,0	100,5	102,0	103,5	105,0	106,5	108,0	109,5	111,0	113,0	114,5	116,0	117,5	119,0	120,5	122,0	123,5	125,0	126,5	128,5	130,0	131,5	133,0	134,5	136,0	137,5	139,0	39,8	14,6
7.875 - 8.124	98,0	99,5	101,0	102,5	104,0	105,5	107,0	108,5	110,0	111,5	113,0	115,0	116,5	118,0	119,5	121,0	122,5	124,0	125,5	127,0	128,5	130,5	132,0	133,5	135,0	136,5	138,0	139,5	141,0	40,6	14,9
8.125 - 8.374	100,0	101,5	103,0	104,5	106,0	107,5	109,0	110,5	112,0	113,5	115,5	117,0	118,5	120,0	121,5	123,0	124,5	126,0	127,5	129,0	130,5	132,5	134,0	135,5	137,0	138,5	140,0	141,5	143,0	41,3	15,1
8.375 - 8.624	102,0	103,5	105,0	106,5	108,0	109,5	111,0	112,5	114,0	115,5	117,5	119,0	120,5	122,0	123,5	125,0	126,5	128,0	129,5	131,0	133,0	134,5	136,0	137,5	139,0	140,5	142,0	143,5	145,0	42,0	15,4
8.625 - 8.874	104,0	105,5	107,0	108,5	110,0	111,5	113,0	114,5	116,0	118,0	119,5	121,0	122,5	124,0	125,5	127,0	128,5	130,0	131,5	133,0	135,0	136,5	138,0	139,5	141,0	142,5	144,0	145,5	147,0	42,7	15,6
8.875 - 9.124	106,0	107,5	109,0	110,5	112,0	113,5	115,0	116,5	118,0	120,0	121,5	123,0	124,5	126,0	127,5	129,0	130,5	132,0	133,5	135,5	137,0	138,5	140,0	141,5	143,0	144,5	146,0	147,5	149,0	43,5	15,9
9.125 - 9.374	108,0	109,5	111,0	112,5	114,0	115,5	117,0	118,5	120,5	122,0	123,5	125,0	126,5	128,0	129,5	131,0	132,5	134,0	135,5	137,5	139,0	140,5	142,0	143,5	145,0	146,5	148,0	149,5	151,0	44,2	16,1
9.375 - 9.624	110,0	111,5	113,0	114,5	116,0	117,5	119,0	120,5	122,5	124,0	125,5	127,0	128,5	130,0	131,5	133,0	134,5	136,0	138,0	139,5	141,0	142,5	144,0	145,5	147,0	148,5	150,0	151,5	153,0	44,9	16,4
9.625 - 9.874	112,0	113,5	115,0	116,5	118,0	119,5	121,0	122,5	124,5	126,0	127,5	129,0	130,5	132,0	133,5	135,0	136,5	138,0	140,0	141,5	143,0	144,5	146,0	147,5	149,0	150,5	152,0	153,5	155,5	45,6	16,6
9.875 - 10.124	114,0	115,5	117,0	118,5	120,0	121,5	123,0	125,0	126,5	128,0	129,5	131,0	132,5	134,0	135,5	137,0	138,5	140,0	142,0	143,5	145,0	146,5	148,0	149,5	151,0	152,5	154,0	155,5	157,5	46,4	16,9
10.125 - 10.374	116,0	117,5	119,0	120,5	122,0	123,5	125,0	127,0	128,5	130,0	131,5	133,0	134,5	136,0	137,5	139,0	140,5	142,5	144,0	145,5	147,0	148,5	150,0	151,5	153,0	154,5	156,0	157,5	159,5	47,1	17,1
10.375 - 10.624	118,0	119,5	121,0	122,5	124,0	125,5	127,5	129,0	130,5	132,0	133,5	135,0	136,5	138,0	139,5	141,0	142,5	144,5	146,0	147,5	149,0	150,5	152,0	153,5	155,0	156,5	158,0	160,0	161,5	47,8	17,4
> 10.624	120,0	121,5	123,0	124,5	126,0	127,5	129,5	131,0	132,5	134,0	135,5	137,0	138,5	140,0	141,5	143,0	145,0	146,5	148,0	149,5	151,0	152,5	154,0	155,5	157,0	158,5	160,0	162,0	163,5	49,3	17,9

Tabel 6b Excretieforfaits per melkkoe vaste mest

Stikstof- en fosfaatexcretie per koe (in kg stikstof en kg fosfaat per jaar) en mestproductie (in m³ mest per zeven maanden).

Melkproductie in kg melk per koe per jaar	Ureumgehalte in mg/100 g																												Fosfaat excre- tie (kg)	Mest- pro- ductie (m³ per 7 mnd)	
	<14	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40			>40
< 5.624	55,0	56,0	57,0	58,5	59,5	60,5	61,5	62,5	64,0	65,0	66,0	67,0	68,0	69,5	70,5	71,5	72,5	73,5	75,0	76,0	77,0	78,0	79,0	80,5	81,5	82,5	83,5	84,5	86,0	32,4	6,2
5.625 - 5.874	56,5	57,5	58,5	59,5	61,0	62,0	63,0	64,0	65,0	66,5	67,5	68,5	69,5	70,5	72,0	73,0	74,0	75,0	76,0	77,5	78,5	79,5	80,5	81,5	83,0	84,0	85,0	86,0	87,0	34,0	6,5
5.875 - 6.124	58,0	59,0	60,0	61,0	62,5	63,5	64,5	65,5	66,5	68,0	69,0	70,0	71,0	72,0	73,0	74,5	75,5	76,5	77,5	78,5	80,0	81,0	82,0	83,0	84,0	85,5	86,5	87,5	88,5	34,8	6,6
6.125 - 6.374	59,5	60,5	61,5	62,5	63,5	65,0	66,0	67,0	68,0	69,0	70,5	71,5	72,5	73,5	74,5	76,0	77,0	78,0	79,0	80,0	81,5	82,5	83,5	84,5	85,5	87,0	88,0	89,0	90,0	35,5	6,7
6.375 - 6.624	60,5	62,0	63,0	64,0	65,0	66,0	67,5	68,5	69,5	70,5	71,5	73,0	74,0	75,0	76,0	77,0	78,5	79,5	80,5	81,5	82,5	84,0	85,0	86,0	87,0	88,0	89,5	90,5	91,5	36,2	6,8
6.625 - 6.874	62,0	63,5	64,5	65,5	66,5	67,5	69,0	70,0	71,0	72,0	73,0	74,5	75,5	76,5	77,5	78,5	79,5	81,0	82,0	83,0	84,0	85,0	86,5	87,5	88,5	89,5	90,5	92,0	93,0	36,9	7,0
6.875 - 7.124	63,5	64,5	66,0	67,0	68,0	69,0	70,0	71,5	72,5	73,5	74,5	75,5	77,0	78,0	79,0	80,0	81,0	82,5	83,5	84,5	85,5	86,5	88,0	89,0	90,0	91,0	92,0	93,5	94,5	37,7	7,1
7.125 - 7.374	65,0	66,0	67,0	68,5	69,5	70,5	71,5	72,5	74,0	75,0	76,0	77,0	78,0	79,5	80,5	81,5	82,5	83,5	85,0	86,0	87,0	88,0	89,0	90,5	91,5	92,5	93,5	94,5	96,0	38,4	7,2
7.375 - 7.624	66,5	67,5	68,5	70,0	71,0	72,0	73,0	74,0	75,5	76,5	77,5	78,5	79,5	81,0	82,0	83,0	84,0	85,0	86,0	87,5	88,5	89,5	90,5	91,5	93,0	94,0	95,0	96,0	97,0	39,1	7,3
7.625 - 7.874	68,0	69,0	70,0	71,0	72,5	73,5	74,5	75,5	76,5	78,0	79,0	80,0	81,0	82,0	83,5	84,5	85,5	86,5	87,5	89,0	90,0	91,0	92,0	93,0	94,5	95,5	96,5	97,5	98,5	39,8	7,5
7.875 - 8.124	69,5	70,5	71,5	72,5	73,5	75,0	76,0	77,0	78,0	79,0	80,5	81,5	82,5	83,5	84,5	86,0	87,0	88,0	89,0	90,0	91,5	92,5	93,5	94,5	95,5	97,0	98,0	99,0	100,0	40,6	7,6
8.125 - 8.374	71,0	72,0	73,0	74,0	75,0	76,5	77,5	78,5	79,5	80,5	82,0	83,0	84,0	85,0	86,0	87,0	88,5	89,5	90,5	91,5	92,5	94,0	95,0	96,0	97,0	98,0	99,5	100,5	101,5	41,3	7,7
8.375 - 8.624	72,0	73,5	74,5	75,5	76,5	77,5	79,0	80,0	81,0	82,0	83,0	84,5	85,5	86,5	87,5	88,5	90,0	91,0	92,0	93,0	94,0	95,5	96,5	97,5	98,5	99,5	101,0	102,0	103,0	42,0	7,8
8.625 - 8.874	73,5	74,5	76,0	77,0	78,0	79,0	80,0	81,5	82,5	83,5	84,5	85,5	87,0	88,0	89,0	90,0	91,0	92,5	93,5	94,5	95,5	96,5	98,0	99,0	100,0	101,0	102,0	103,5	104,5	42,7	8,0
8.875 - 9.124	75,0	76,0	77,5	78,5	79,5	80,5	81,5	83,0	84,0	85,0	86,0	87,0	88,5	89,5	90,5	91,5	92,5	93,5	95,0	96,0	97,0	98,0	99,0	100,5	101,5	102,5	103,5	104,5	106,0	43,5	8,1
9.125 - 9.374	76,5	77,5	78,5	80,0	81,0	82,0	83,0	84,0	85,5	86,5	87,5	88,5	89,5	91,0	92,0	93,0	94,0	95,0	96,5	97,5	98,5	99,5	100,5	102,0	103,0	104,0	105,0	106,0	107,5	44,2	8,2
9.375 - 9.624	78,0	79,0	80,0	81,0	82,5	83,5	84,5	85,5	86,5	88,0	89,0	90,0	91,0	92,0	93,5	94,5	95,5	96,5	97,5	99,0	100,0	101,0	102,0	103,0	104,5	105,5	106,5	107,5	108,5	44,9	8,4
9.625 - 9.874	79,5	80,5	81,5	82,5	84,0	85,0	86,0	87,0	88,0	89,5	90,5	91,5	92,5	93,5	95,0	96,0	97,0	98,0	99,0	100,0	101,5	102,5	103,5	104,5	105,5	107,0	108,0	109,0	110,0	45,6	8,5
9.875 - 10.124	81,0	82,0	83,0	84,0	85,0	86,5	87,5	88,5	89,5	90,5	92,0	93,0	94,0	95,0	96,0	97,5	98,5	99,5	100,5	101,5	103,0	104,0	105,0	106,0	107,0	108,5	109,5	110,5	111,5	46,4	8,6
10.125 - 10.374	82,0	83,5	84,5	85,5	86,5	87,5	89,0	90,0	91,0	92,0	93,0	94,5	95,5	96,5	97,5	98,5	100,0	101,0	102,0	103,0	104,0	105,5	106,5	107,5	108,5	109,5	111,0	112,0	113,0	47,1	8,7
10.375 - 10.624	83,5	85,0	86,0	87,0	88,0	89,0	90,5	91,5	92,5	93,5	94,5	96,0	97,0	98,0	99,0	100,0	101,0	102,5	103,5	104,5	105,5	106,5	108,0	109,0	110,0	111,0	112,0	113,5	114,5	47,8	8,9
> 10.624	85,0	86,0	87,5	88,5	89,5	90,5	91,5	93,0	94,0	95,0	96,0	97,0	98,5	99,5	100,5	101,5	102,5	104,0	105,0	106,0	107,0	108,0	109,5	110,5	111,5	112,5	113,5	115,0	116,0	49,3	9,1

Tabel 7

Stikstof en fosfaat in eieren

Waarvoor gebruiken?

Met deze tabel berekent u de hoeveelheid stikstof en fosfaat in eieren die u aan- en afvoert. U bepaalt met deze tabel ook de hoeveelheid stikstof en fosfaat die aan het begin en het einde van het jaar op voorraad is.

Hoe gebruiken?

Voor de berekening vermenigvuldigt u het aantal aan- en afgevoerde eieren (in kilogram) met de norm die hierbij hoort. Voor de berekening van de begin- en eindvoorraad vermenigvuldigt u het aantal eieren (in kilogram) in voorraad met de norm die daarbij hoort.

	Kg stikstof per kg ei	Kg fosfaat per kg ei
Consumptie-eieren van kippen	0,0185	0,0039
Broedeieren van kippen	0,0193	0,0044
Eieren van kalkoenen	0,0194	0,0046
Eieren van eenden	0,0195	0,0045
Eieren van andere dieren	0,0190	0,0040

Tabel 8

Opbrengst en stikstof en fosfaat in diervoer

Waarvoor gebruiken?

Deze tabel gebruikt u voor het bepalen van de gebruikte hoeveelheid voer voor staldieren die u heeft gebruikt. Daarbij gaat het om het voer dat u op uw eigen bedrijf produceert. U berekent ook hoeveel stikstof en fosfaat daarin zat. Er zijn forfaits voor ruwvoer en enkelvoudig diervoer. En er zijn forfaits voor de totale opbrengst per hectare en voor droge stof.

Hoe te gebruiken?

U vermenigvuldigt per gewas (het voer voor de dieren) het aantal hectare van dat gewas met de stikstof- en fosfaatgehalten uit de tabel. Voor de bepaling van de hoeveelheid stikstof of fosfaat van de begin- of eindvoorraad vermenigvuldigt u per gewas het gewicht met de forfaitaire gehalten van vers gewicht of droge stof gewicht.

Product als co-materiaal

Gebruikt u 1 van de producten als co-materiaal in een co-vergistingsinstallatie? Dan kunt u voor de forfaitaire gehalten gebruikmaken van de forfaits van het betreffende product. Lees meer over co-vergisting op onze website.

Gewas	Opbrengst (ton ds/ha)	Opbrengst (ton product/ha)	Stikstofgehalte (kg stikstof/ ton ds)	Fosfaatgehalte (kg fosfaat/ton ds)	Stikstofgehalte (kg stikstof/ton vers product)	Fosfaatgehalte (kg fosfaat/ton vers product)
Snijmaïs	16,1	44,6	11,3	4,5	4,0	1,6
Maïskolvenschroot	7,8	14,0	14,4	5,7	7,6	3,0
Corncobmix (100% spil)	7,9	15,0	15,5	6,9	8,1	3,6
Corncobmix (25% spil)	7,9	12,4	15,0	6,9	9,5	4,3
Korrelmaïs	7,9	9,1	12,2	5,5	10,5	4,8
Gehele plant silage	8,8	10,5	17,6	6,9	5,7	2,2
Tarwe	7,6	8,8	20,9	7,5	17,9	6,4
Erwten	5,5	6,5	37,5	9,8	32,5	8,5
Gerst	5,9	6,8	18,5	8,2	13,9	7,1
Aardappelen (vers)	9,9	49,1	16,8	4,6	3,4	0,9
Aardappelen (kuil)	- ¹	- ¹	10,4	4,6	3,3	1,5
Appelen	- ¹	- ¹	4,2	1,6	0,7	0,3
Graanstro (rogge)	3,6	4,3	4,6	2,3	3,9	1,9
Graanstro (tarwe)	3,5	4,1	6,6	2,1	5,8	1,8
Grashooi	- ¹	- ¹	21,1	6,2	17,8	5,2
Graskuil	- ¹	- ¹	27,9	9,4	12,4	4,2
Graszaadstro	- ¹	- ¹	9,9	4,4	8,5	3,7
Rogge	3,3	3,8	15,5	8,2	16,0	7,1
Uien	6,0	51,0	21,6	6,9	2,5	0,8
Voederbieten	15,5	100,0	12,5	4,6	1,7	0,6
Witlofwortelen	- ²		8,2	5,7	1,2	0,9
Kaaswei			37,0	24,4	1,3	0,9

ds = droge stof

ha = hectare

- 1 Opbrengst is sterk afhankelijk van teeltmethode en tijdstip van oogsten en het betreft vaak een deel van de totale opbrengst van het jaar.
De jaaropbrengst is afhankelijk van de stikstofgift.
- 2 Altijd aanvoer van andere bedrijven, waarbij geen relatie met oppervlakte te maken is.

Tabel 9

Werkzame stikstof landbouwgrond

Waarvoor gebruiken?

Met de werkingscoëfficiënt berekent u hoeveel werkzame stikstof in de mest zit die u op uw bedrijf gebruikt. Dit doet u alleen voor de stikstofgebruiksnorm. Voor de gebruiksnorm dierlijke mest rekent u met alle stikstof die in de dierlijke mest zit.

Hoe gebruiken?

De werkzame stikstof in de mest berekent u zo:

De hoeveelheid gebruikte mest x het passende percentage (werkingscoëfficiënt).

Dit doet u voor alle organische mestsoorten die u op uw bedrijf heeft gebruikt. Er zijn verschillende werkingscoëfficiënten.

Deze zijn afhankelijk van:

- de mestsoort;
- de herkomst;
- het type bedrijf (met of zonder beweiding);
- het tijdstip van gebruik.

Voor kunstmest rekent u met een werkingscoëfficiënt van 100%.

Beweiden of volledig maaien?

U bepaalt in 1x voor uw hele bedrijf of uw grasland wordt gezien als grasland met beweiden of grasland met volledig maaien.

Voorwaarden voor grasland met volledig maaien:

- U weidt alleen jongvee van runderen niet ouder dan twee jaar.
- Het aantal stuks jongvee in de wei is niet groter dan het aantal ouderdieren op uw bedrijf.
- Dieren die u voor de hobby houdt mag u weiden.
U telt ze niet mee.

Mengsels van mest

Heeft u een mengsel van mestsoorten? Dan rekent u met de werkingscoëfficiënt van het type mest (in het mengsel) met de hoogste werkingscoëfficiënt. Zit er in het mengsel een mestsoort die niet in deze tabel staat? Reken dan met een werkingscoëfficiënt van 100%.

Kunt u laten zien wat het aandeel stikstof is van alle mestsoorten van het mengsel? Dan mag u de werkingscoëfficiënt ook apart berekenen voor elke gebruikte mestsoort.

Digestaat

Voor digestaat uit de covergistingsinstallatie geldt de werkingscoëfficiënt van de mest die bij het vergisten is gebruikt. Lees meer over covergisting op onze website.

Mestscheiding

Na mestscheiding ontstaat een dunne en een dikke fractie. Voor dunne fractie staat een werkingscoëfficiënt in deze tabel. De dikke fractie na mestscheiding zien we als vaste mest. De werkingscoëfficiënt van vaste mest staat in de tabel.

Soort en herkomst meststof ¹	Toepassing ¹	Werkingscoëfficiënt in procenten
Drijfmest en dunne fractie		
Drijfmest van graasdieren op het eigen bedrijf geproduceerd	Op bedrijf met beweiding ²	45
	Op bedrijf zonder beweiding ³	60
Drijfmest van graasdieren aangevoerd		60
Drijfmest van varkens	Op klei en veen	60
	Op zand en löss	80
Drijfmest van overige diersoorten		60
Dunne fractie na mestbewerking en gier		80
Vaste mest		
Vaste mest van graasdieren op het eigen bedrijf geproduceerd	Op bouwland op klei en veen, van 1 september t/m 31 januari	30
	Overige toepassingen op bedrijf met beweiding ²	45
	Overige toepassingen op bedrijf zonder beweiding ³	60
Vaste mest van graasdieren aangevoerd	Op bouwland op klei en veen, van 1 september t/m 31 januari	30
	Overige toepassingen	40
Vaste mest van varkens, pluimvee en nertsen		55
Vaste mest van overige diersoorten	Op bouwland op klei en veen, van 1 september t/m 31 januari	30
	Overige toepassingen	40
Overig		
Compost		10
Champost		25
Zuiveringsslib		40
Overige organische meststoffen		50
Renure		100
Mengsels van meststoffen ⁴	Voor mengsels geldt de werkingscoëfficiënt van de meststof met de hoogste werkingscoëfficiënt die het mengsel bevat	

- 1 Zonder nadere vermelding geldt de werkingscoëfficiënt voor alle grondsoorten, ongeacht herkomst en voor het hele jaar, tenzij aanwenden op basis van het Besluit gebruik meststoffen is verboden.
- 2 De werkingscoëfficiënt voor een bedrijf met beweiding mag u alleen toepassen, als uw bedrijf ook de stikstofgebruiksnorm voor beweide grasland toepast.
- 3 De werkingscoëfficiënt voor een bedrijf zonder beweiding past u toe, als u op uw bedrijf ook de stikstofgebruiksnorm voor grasland zonder beweiding toepast.
Onder een bedrijf zonder beweiding valt ook een bedrijf waar uitsluitend jongvee van runderen niet ouder dan twee jaar wordt geweid, voor zover het aantal stuks jongvee in de wei niet groter is dan het aantal op het bedrijf gehouden ouderdieren. Daarnaast mogen hobbymatig gehouden dieren worden geweid.
- 4 Als een mengsel een meststof bevat die niet in de tabel staat, geldt een werkingscoëfficiënt van 100%.

Tabel 10

Varkens en pluimvee omrekenen naar eenheden

Waarvoor gebruiken?

U rekent met deze normen uit hoeveel varkensseenheden (VE) of pluimvee-eenheden (PE) u heeft. U weet na de berekening hoeveel productierechten u nodig heeft om de dieren te mogen houden.

Hoe gebruiken?

U rekent het aantal dieren dat u in een jaar houdt, om naar VE en PE. Dit doet u voor elke diercategorie. Het gemiddeld aantal dieren dat u in een jaar heeft, vermenigvuldigt u met de omrekenfactor van de diercategorie.

U heeft geen productierechten nodig wanneer u:

- minder dan 250 pluimvee-eenheden houdt;
- minder dan 3 varkens- eenheden houdt

Vleeskalkoenen

U bepaalt het gemiddeld aantal vleeskalkoenen met de datum van de afvoer van de hennen. Dit geldt ook als u de hanen enkele weken langer op het bedrijf heeft.

Diercategorie-nummer	Diersoort	Omrekenings-factor
400	Fokzeugen inclusief biggen jonger dan 6 weken	1,97 ve
	(ten minste eenmaal gedekt of geïnsemineerd: guste zeugen, gedekte maar nog niet drachtige zeugen, drachtige zeugen, zeugen met biggen, zeugen waarvan de biggen gespeend zijn en waarvan de biggen aan een ander bedrijf worden geleverd ca. 6 weken na hun geboorte)	
401	Fokzeugen inclusief biggen biggen tot een gewicht van 25 kg	2,74 ve
	(ten minste eenmaal gedekt of geïnsemineerd: guste zeugen, gedekte maar nog niet drachtige zeugen, drachtige zeugen, zeugen met biggen, waarvan de biggen worden gehouden tot een gewicht van ca. 25 kg (ook fokzeugen waarvan de biggen op het eigen bedrijf worden gehouden)	
402	Opfokzeugen jonger dan 7 maanden	0,96 ve
	(jonge zeugen, nooit gedekt of geïnsemineerd, gehouden voor de fokkerij van ca. 25 kg tot ca. 7 maanden, ook aangeleverde opfokzeugen van ca. 25 kg die worden afgeleverd op ca. 7 maanden of iets ouder en opfokzeugen afkomstig van het eigen bedrijf van exact 25 kg, die worden afgeleverd op ca. 7 maanden)	
403	Opfokzeugen van 7 maanden en ouder	1,59 ve
	(jonge zeugen, nooit gedekt of geïnsemineerd, gehouden voor de fokkerij van ca. 7 maanden tot de eerste dekking, ook opfokzeugen die zijn aangeleverd op ca. 7 maanden of iets jonger, tot de eerste dekking)	
404	Opfokzeugen van een gewicht van 25 kg tot de eerste dekking	1,11 ve
	(jonge zeugen, nooit gedekt of geïnsemineerd, gehouden voor de fokkerij van ca. 25 kg tot de eerste dekking. Opfokzeugen die zijn aangeleverd op ca. 25 kg, die niet op 7 maanden worden afgeleverd, maar worden aangehouden tot de eerste dekking; ook opfokzeugen afkomstig van het eigen bedrijf die worden aangehouden van exact 25 kg tot de eerste dekking)	
405	Opfokberen	1,09 ve
	(jonge nog niet dekrijpe beren, die worden aangehouden voor de fokkerij, van ca. 25 kg tot ca. 7 maanden of iets ouder; ook beren afkomstig van het eigen bedrijf vanaf exact 25 kg)	

Diercategorie-nummer	Diersoort	Omrekenings-factor
406	Dekberen	1,86 ve
	(dekrijpe beren - ook zoekberen - van ca. 7 maanden en ouder; ook aangeleverde beren van iets jonger dan 7 maanden; beren afkomstig van het eigen bedrijf te rekenen vanaf exact 7 maanden)	
407	Biggen	0,36 ve
	(gespeende biggen die op ca. 6 weken zijn aangeleverd, die worden afgeleverd op ca. 25 kg; ook op 6 weken aangeleverde biggen die op het eigen bedrijf worden aangehouden voor de mesterij, tot exact 25 kg)	
410	Slachtzeugen	1,59 ve
	(zeugen die niet meer gebruikt worden voor de fokkerij, maar worden afgemest)	
411	Vleesvarkens	1 ve
	(varkens die doorgaans worden gemest vanaf ca. 25 kg of iets lichter tot ca. 110 kg; ook biggen afkomstig van het eigen, gesloten bedrijf vanaf exact 25 kg)	
300	Opfokhennen en -hanen van legrassen, jonger dan ca. 18 weken	0,4 pe
	(opfokhennen en -hanen voor de vervanging van hennen en hanen van legrassen, inclusief (groot) ouderdieren, die worden afgeleverd op ca. 18 weken; dieren die op het eigen bedrijf worden aangehouden worden tot exact 18 weken meegeteld)	
301	Hennen en hanen van legrassen, ca. 18 weken en ouder	1 pe
	(hennen en hanen - inclusief (groot)ouderdieren - die zijn aangeleverd op ca. 18 weken; ook van het eigen bedrijf afkomstige hennen en hanen - inclusief (groot)ouderdieren -, vanaf exact 18 weken)	
310	Opfokhennen en -hanen van vleesrassen	0,5 pe
	(opfokhennen en -hanen ter vervanging van (groot)ouderdieren van vleesrassen, die worden afgeleverd op ca. 19 weken; dieren die op het eigen bedrijf worden aangehouden worden tot exact 19 weken meegeteld)	
311	Ouderdieren van vleesrassen	1,48 pe
	(ouderdieren - inclusief grootouderdieren - van vleesrassen, die zijn aangeleverd op ca. 19 weken; ook van het eigen bedrijf afkomstige (ouder)dieren, vanaf exact 19 weken)	
312	Vleeskuikens	0,48 pe
	(kuikens die voor de slacht worden afgeleverd)	
200	Jonge kalkoenen	0,52 pe
	(hennen en hanen voor de productie van broedeieren ca. 0 tot ca. 6 weken, gehouden op een quarantainebedrijf)	
201	Opfokkalkoenen	2,94 pe

Diercategorie-nummer	Diersoort	Omrekenings-factor
	(hennen en hanen voor de productie van broedeieren van ca. 6 tot ca. 30 weken, gehouden op een opfokbedrijf)	
202	Kalkoenen ouderdieren	4 pe
	(hennen en hanen voor de productie van broedeieren van ca. 30 weken en ouder)	
210	Vleeskalkoenen	1,58 pe
	(vanaf het opzetten bij aanvang van de mestperiode tot de aflevering voor de slacht)	

Tabel 11

Normen en mestcodes aanvoer en afvoer (dierlijke) mest

Waarvoor gebruiken?

De forfaitaire gehalten aan stikstof en fosfaat per ton mest, onderscheiden naar diersoort, diercategorie en mestsoort, gebruikt u voor de bepaling van de hoeveelheid fosfaat en stikstof in (dierlijke) mest die in een jaar forfaitair (dus zonder te wegen, bemonsteren en analyseren) van uw bedrijf is afgevoerd of aangevoerd. Voor een aantal mestcodes is geen forfait vastgesteld.

Hoe te gebruiken?

Voor de berekening vermenigvuldigt u de hoeveelheid aan- en afgevoerde (dierlijke) mest met de bijbehorende norm. Voert u de mest van uw bedrijf af zonder wegen, bemonsteren en analyseren? Op onze website vindt u de voorwaarden voor het forfaitair afvoeren van (dierlijke) mest.

Diersoort	Omschrijving	Mestcode	Kg stikstof per ton	Kg fosfaat per ton
Rundvee	Vaste mest	10	6,4	3,2
	Filtraat na mestscheiding	11	4,0	1,3
	Gier	12	4,0	0,2
	Koek na mestscheiding	13	9,2	9,2
	Drijfmest behalve van vleeskalveren	14	4,0	1,5
	Bewerkte kalvergier	17	4,2	5,0
	Vleeskalveren, witvlees	18	3,2	1,2
	Vleeskalveren, rosevlees	19	5,5	2,2
Kalkoenen	Mest, alle systemen	23	30,1	22,9
Kippen	Drijfmest	30	9,9	6,2
	Dieppitstal, kanalenstal	31	24,3	22,1
	Mestband	32	26,0	20,9
	Mestband + nadroog	33	32,6	26,3
	Geheel of gedeeltelijk strooiselstal (incl. volièrestal/scharrelstal)	35	26,8	24,9
Vleeskuikens en parelhoenders	Mest, alle systemen	39	31,1	15,4
Varkens	Vaste mest	40	8,1	8,0
	Filtraat na mestscheiding	41	6,8	1,6
	Gier	42	2,0	0,9
	Koek na mestscheiding	43	11,0	17,8
	Drijfmest fokzeugen, incl. biggen, opfokzeugen/-beren, dekberen	46	3,8	2,4
	Drijfmest vleesvarkens	50	6,4	3,8
Schapen	Mest, alle systemen	56	8,5	4,7

Diersoort	Omschrijving	Mestcode	Kg stikstof per ton	Kg fosfaat per ton
Geiten	Drijfmest	60	4,8	2,5
	Vaste mest	61	9,1	4,8
Nertsen	Vaste mest	75	27,7	45,7
	Drijfmest	76	7,9	3,1
Eenden	Vaste mest	80	9,7	9,4
	Drijfmest	81	5,8	3,8
Konijnen	Vaste mest	90	11,3	11,7
	Drijfmest met percentage droge stof < 2,5%	91	0,81	0,14
	Drijfmest	92	4,4	3,0
Paarden	Vaste mest	25	4,8	2,5
Ezels	Vaste mest	26	5,0	3,0
Pony 's	Vaste mest	27	4,7	3,2
Herten	Vaste mest	95	7,1	5,3
Waterbuffels	Mest, alle systemen	96	4,1	2,1
Knobbeltgans	Vaste mest	97	8,9	8,1
Grauwe gans	Vaste mest	98	8,9	8,1
Fazanten en patrijzen	Vaste mest	99	32,6	17,7
Struisvogels, emoes en nandoes	Vaste mest	100	23,1	18,7
Vleesduif	Vaste mest	101	23,1	18,7
Bruine rat	Vaste mest	102	11,9	11,7
Tamme muis	Vaste mest	103	11,9	11,7
Cavia	Vaste mest	104	11,9	11,7
Goudhamster	Vaste mest	105	11,9	11,7
Gerbil	Vaste mest	106	11,9	11,7

Omschrijving	Mestcode	Kg stikstof per ton	Kg fosfaat per ton
Fase 1 substraat	107	5,5	3,1
Fase 2 substraat ³	108		
Fase 3 substraat ¹	109	8,0	4,4
Champost ²	110	7,0	3,9
Compost ³	111		
Zuiveringsslib vloeibaar ³	113		
Zuiveringsslib steekvast ³	114		
Kunstmest ³	115		
Overige mestsoorten ³	116		
Gescheiden champost ⁴	117	7,1	4,1
Ammoniumsulfaat (Renure) ³	130		
Ammoniumnitraat (Renure) ³	131		
Mineralenconcentraat (Renure) ³	132		
Struviet (Renure) ³	133		
Ander ammoniumzout (Renure) ³	134		

1 Fase 3 substraat is het product dat van het compostbedrijf wordt vervoerd naar de champignonkwekerij.

2 Champost is het product dat van de champignonkwekerij wordt afgevoerd.

3 Voor deze mestcodes zijn geen forfaits vastgesteld.

4 Gescheiden champost: de doorgroeide dekaarde wordt gescheiden van het champignonsubstraat. De met mycelium doorgroeide dekaarde met champignonresten die overblijft na scheiding kan worden afgevoerd als overige organische meststof.

Tabel 11b

Opmerkingscodes op het rVDM

Waarvoor gebruiken?

Op het realtime Vervoersbewijs dierlijke mest (rVDM) moet u een opmerkingscode invullen als er sprake is van een bepaalde situatie. Het is mogelijk dat u meerdere opmerkingscodes moet invullen. In deze tabel vindt u bij elke opmerkingscode een omschrijving van de situatie. Helemaal onderaan staan drie codes die RVO invult.

Omschrijving	Opmerkingscode
Over de grens	
Export naar België	11
Export naar Duitsland	12
Verklaring eigen gebruik op grensperceel in België of Duitsland	13
Export naar Frankrijk	14
Export naar overige landen	19
Import uit België	21
Import uit Duitsland	22
Erkenning als grensoverschrijdend veeteeltbedrijf	23
Import uit Frankrijk	24
Import uit overige landen	29
Bepaling van hoeveelheid	
Levering aan particulier	31
Boer-boer	32
Afvoer naar uit gebruik gegeven grond	33
Afvoer naar natuurterrein	34
Afvoer van kleine bedrijven (<350 kg N en < 3 ha)	35
Aanvoer naar kleine bedrijven (<350 kg N en < 3 ha)	39
Konijnengier (drogestof <2,5%)	36
Keten paardenmest – substraat – champost	37
Vervoer spoor 2	38
Vervoer per schip of per trein	45
Gesplitst vervoer van vaste mest	46

Omschrijving	Opmerkingscode
Afvoer naar tuincentrum of hovenier	47
Overgeladen op ander vervoermiddel	48
Fertigarant	62
Afvoer uit co-vergistingsinstallaties	93
Afgekeurd digestaat	96
Bijzonderheden transport	
Geen wegtransport (bijv. pijpleiding KGBI)	42
Wegtransport KGBI	44
Bijzonderheden bemonstering	
Mestmonster verloren gegaan	50
Partijbemonstering	58
Mestverwerkingsplicht	
Als elke voorgeschreven melding aan rVDM heeft plaatsgevonden geldt het als mestverwerkingsovereenkomst in het kader van de verwerkingsplicht. Afvoer direct naar verwerker of export.	61
Uitzonderingen mestverwerkingsplicht	
Regionale afzet	71
Afvoer naar champignonsubstraatbereider	72
Huisvestingssysteem strorijke mest	73
Codes die RVO invult	
Analyse van het monster mislukt	52
Heranalyse	53
Apparatuur defect	55

Tabel 11c

Opmerkingscodes op VZC

Waarvoor gebruiken?

Bij vraag 4 van het Vervoersbewijs zuiveringsslib en compost (VZC) moet u een opmerkingscode invullen als er sprake is van een bepaalde situatie. In deze tabel vindt u bij elke opmerkingscode een omschrijving van de situatie.

Omschrijving	Opmerkingscode op VZC
Grensoverschrijdend	
Export naar België	11
Export naar Duitsland	12
Export naar Frankrijk	14
Export naar overige landen	19
Import uit België	21
Import uit Duitsland	22
Import uit Frankrijk	24
Import uit overige landen	29
Hoeveelheidsbepaling	
Levering aan particulier	31
Afvoer naar natuurterrein	34
Afvoer naar tuincentrum of hovenier	47
Onderling gemengd vloeibaar zuiveringsslib	59
Bijzonderheden transport	
Levering eenmalige compostgift	60

Optimus mineraal

Optimus mineraal

T: 06-46003843
M: info@optimus-mineraal.nl
I: www.optimus-mineraal.nl